

ÖLÜM VE BERZAH ÂLEMİ (KABİR HAYATI)

AHMET TOMOR'UN TORUNU
BİLAL
COŞKUN

AHMET TOMOR'UN EŞİ
SADIYE
TOMOR
RUHUNA ŞİHA

— AHMET TOMOR —

ÖLÜM
VE
BERZAH ÂLEMİ
(KABİR HAYATI)

*

AHMET TOMOR

© Copyright Ahmet Tomor

1. BASKI

ISBN

978-605-83206-2-8

Baskı, Cilt

Erkam Yayın San. ve Tic. A. Ş.

Tel: (0212) 671 07 00

İsteme Adresi

Tel: (0264) 278 9 278

Tel: (0264) 274 1 631

info@tomorhoca.com

info@okumayitesvik.com

www.tomorhoca.com

İnternet ortamında Ahmet Tomor'un sohbetlerine ve bütün eserlerine ulaşabilirsiniz.

iPhone, iPod Touch, iPad

App store > Books > Okumayı Tesvik Derneği

Android

Google Play > Arama > Okumayı Tesvik Derneği

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	7
CANLILARIN ORTAK KADERİ ÖLÜM	11
Zindandan Cennete Davet.....	13
Hz. Âdem İle Eşine Uyarı!.....	14
Garipler Yurdu Dünya	16
Ölümü Hatırlama.....	17
Ölümden Sonrasına Hazırlık.....	18
Uyku ve Ölüm	21
Uyku ve Berzah Âlemi	22
Tıpiş Tıpiş Ölümüne	24
Ölüm Anında Güzel Zan	24
Ölüm Anında Allah'a Kavuşmayı İstemek.....	25
Meleklerin Müjdesi.....	27
Sıkıntılara Sabır	28
Sıkıntılara Sabırda Zorlananlar!	28
Doğum ve Ölüm.....	29
Muhtezar.....	31
Ölüm Katılığı Nedir?	33
Ölenlere Selâm Gönderme	34
Beşşîr Kimdir?	34
Hüsn-i Hâtîme ve Sû-i Hâtîme	35
Mü'min'lerin Ölümü	38
Kâfirlerin Ölümü	40
BERZAH ÂLEMİ	42
Berzah Âlemi Nedir?	42
Berzah Âlemi Kuralları	43
Cenazenin Yıkanması ve Defni.....	43
Kabir Komşusu	45
Kabir Yolculuğu.....	46
Kabirde Karşılama	47
Kabir Hayatı	49

Dünyada ve Kabirde Huzur.....	49
Kabir Hayatına Alışma	50
Kabir Şoku	50
Mısır'ın Fâtihi Amr İbni Âs'ın Vasiyeti	51
Kabirde Sorgulama.....	53
Ölen Kişi Mü'min İse!.....	55
Ölen Kişi Mü'min Değilse!.....	57
Kabir Azabı	58
Azap Meleği.....	61
Bedir'de Öldürülen Müşrikler	62
Ebû Cehil'in Kabir Azabı.....	62
İnsanlar Kabir Azabını Duysa	63
Bedeni Çürüyenler Azaptan Kurtulur Mu?	63
Kabir Sıkması	64
Sa'd İbni Muaz Kimdir?.....	65
Sa'd İbni Muaz'ı Kabri Neden Sıktı?	65
Kabir Azabından Koruyucu Önlemler	66
Kabirde Yeşillik	69
İdrar ve Nemmamlık	70
İdrardan Sakınma	70
İstibra ve İstinca.....	71
Nemmamlıktan Sakınma	71
Şehitler	72
Şehitlerin Günahı Varsa?.....	73
Diğer Şehitler.....	73
Kabir Azabından Kurtulanlar.....	75
Mülk Sûresi.....	75
Kabir Ziyareti	77
Kabirlere Saygı	79
Peygamberimiz (s.a.v.) in Kabrini Ziyaret.....	80
Ana Baba Ziyareti	81
Dostları Ziyaret	82
Din Kardeşlerimizi de Unutmayalım!.....	83
Dualarımız Ölenlerin Ruhuna Ulaşıyor Mu?.....	84
Ölenlerin Yakınlarına Duası	86

SUNUŞ

Rahmetli Eşimin Ardından,

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Beş vakit namazını kılan, Ramazan ayında orucunu tutan, iffetini koruyup örtünen ve kocasına itaat eden kadın cennete girecektir. (Ahmed İbni Hanbel - Taberânî - Bezzar)

Beş vakit namazını vaktinde düzenli bir şekilde kılan, Ramazan ayında orucunu tutan, iffetinin ve namusunun simgesi olan örtüye bürünen, evli ise kocasının, bekâr ise babasının ve annesinin günah içermeyen emirlerine itaat eden kadın, hiç kuşkusuz diğer ilâhî emirleri de uygulayıp her çeşit günahlardan sakınacağından, Peygamberimiz (s.a.v.) “**Cennete girecektir.**” buyurdu.

Rahmetli eşim, şiddetli doğum sancıları çekerken bile namazını vaktinde, huşû ve huzurla kılar, kesinlikle acele etmez, yavaş yavaş okur, rukû ve secdelerde ta’dîl-i erkânı gözetir ve üzerinde kaza namazı borcu olmadığı halde, ihtiyaten kaza namazı da kılar.

Ramazan ayının en sıcak ve en uzun günlerinde, hâmile, emzikli ya da hasta olduğu zamanlarda bile orucunu kazaya bırakmaz; özürlü günlerinde kazaya kalan oruçlarını da bayramdan sonra hemen kaza ederdi.

Allah’ın (c.c.) bir lütfu olarak fitraten yabancı erkeklerle konuşmaktan hoşlanmadığı için, tek başına bir dükkâna girip alış veriş yapamaz ve yazın en sıcak günlerinde iç çamaşırları terden su gibi ısladığı halde, en yakın komşulara bile dış giysisini örtünmeden gidemezdi.

Kocasına yani benim gibi bir âcize son derece itaat eder, hiçbir konuda tartışmayı sevmez, özellikle dînî konularda bana danışmadan hiçbir şey yapmaz ve danıştığı konuları da aynen uygulardı.

Gerçi hayatta iken kıymetini bilemedim ve istediği şeyleri alıp yediremedim ama, Peygamberimiz (s.a.v.) in kesin bir dille, “**Cennete girecektir.**” buyurduğu yani cennet ehli sâliha bir kadınla 56 yıl birlikte yaşadığım için cân-ı gönülden “Elhamdülillah” diye Allah’a (c.c.) şükrediyorum ve zamanında kıymetini bilemediğim için kendimi şiddetle kınıyorum!

Vefa borcu

Tam 56 yıl benim kahrımı çeken ve her çeşit olumsuz davranışlarıma bile sabreden rahmetli eşime bir vefa borcu olarak, güncel dualarımın dışında farklı bir hayır yapmak istedim ve aklıma öncelikle o’nsuz geçireceğim ilk Ramazan’da onun adına bir umre yapmak geldi.

Ancak sağlığım ve ekonomik durumum umre yapmama müsait olmadığından, başka bir arayışa girdim ve geçici bir hayır yerine, kalıcı yani sevabı uzun yıllar devam edecek bir hayır yapmayı düşündüm.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

İnsan öldüğü zaman amellerin sevabı da sona erer. Ancak sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ve arkasından dua eden hayırlı evlât, bu üç şeyin sevabı devam eder.

(Müslim - Tirmizî - Ebû Dâvûd - Nesâî)

İnsan öldüğü anda kirâmen kâtibîn melekleri amel defterini dürer ve sevap yazma işlemi sona erer. Ancak sadaka-i câriye, faydalı ilim (Allah rızası için yazılan ve basılan kitap)

ve arkasından dua eden hayırlı evlât bırakanların sevabı berzah (kabir) âleminde de devam eder.

Bu üç seçenekten yeteneğime en uygun olanı yapmaya yani rahmetli eşimin adına şu anda içinde bulunduğu hal ile uyumlu, “Ölüm ve Berzah Âlemi” adında kısa ve özlü bir kitapçık yazmaya karar verdim.

Neden Kitap?

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

İnsanlar (dîni) ilimlerin neşrinden (basım ve dağıtımından) daha faziletli bir sadaka (hayır) yapamazlar.

(Taberâni)

İmam-ı Süyûtî'nin bu hadîs-i şerîfin şerhinde (açıklamasında) “**İn kâne neşruhu lillah**” (kitabın yazımı, basımı ve dağıtımı Allah rızası için olursa) ibâresi özellikle dikkatimi çekti. Yazmayı düşündüğüm bu kitap, inşâAllah Allah rızası için yazılır, Allah rızası için basılır, Allah rızası için dağıtılır, Allah rızası için okunur ve herkes payına düşen sevabı bol bol alır.

Bu kitabın basıma hazırlanmasında, dağıtımında ve okunmasında maddî-mânevî emeği olanlardan ve bütün okurlarımdan Allah (c.c.) razı olsun, imanlarımızı kâmil, amellerimizi sâlih eylesin ve hepimizi cennette sevgili Peygamberimiz'e (s.a.v.) komşu eylesin. Âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn ve'l-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn... Allah'a emânet olunuz!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

CANLILARIN ORTAK KADERİ ÖLÜM

Yüce Allah buyuruyor:

Her canlı ölümü tadacaktır. Bir sınama olarak sizi (bazen) şer ile, (bazen) de hayır ile imtihan ederiz. Sonuçta bize döndürülecek (hesaba çekilecek) siziz.

(Enbiyâ, 35)

Cennet sınavına katılmak için ruhlar âleminden ana karnına ve oradan ete, kemiğe bürünüp bu fâni dünyaya gelen ruhlar, sınav gereği bazen hayır ile, bazen de şer ile imtihan edilir. Bu nedenle zaman gelir insan sevinir, coşar kahkaha ile güler ve yine zaman gelir daralır, bunalır ve hıçkırma hıçkırma ağlar. Sonuçta takdir edilen eceli gelince bedenden ayrılır ve yaşam boyu yapmış olduğu sevap ve günahları ile ya cennet bahçesine ya da cehennem çukuru-na dönüşen kabrinde kıyâmetin kopmasını ve hesaba çekeleceği günü bekler.

Gerçi ölüm sözcüğü kulaklara hoş gelmez ve nefisler bundan hoşlanmaz ama, Allah'ın (c.c.) koymuş olduğu “**Her canlı ölümü tadacaktır.**” kuralı kıyâmete kadar geçerli olduğundan ve bu ilâhî kuralı erteleyecek ya da yürürlükten kaldıracak bir güç olmadığından,

Bizden öncekiler ölümü tattıkları ve mallarını, mülklerini bırakıp âhret âlemine göçüp gittikleri gibi bizler de ve bizden sonra gelecek olanlar da ölümü tadacağız ve yaşam boyu hırsla çalışıp kazandığımız tüm malları, mülkleri dünyada bırakıp âhret âlemine göçüp gideceğiz.

*Yunus, sen bu dünyaya niye geldin?
Gece gündüz Hak'kı zikretsin dilin.*

Âşık Yunus gibi biz de kendimizi sorgulayalım! Gerçekten bu dünyaya niye geldik? Bir kefenden başka iç ve dış giysilerimize kadar bütün malımız, mülkümüz ve servetimiz dünyada kalacağına göre, gerçekten bu dünyaya niye geldik? Yoksa sadece bir kefen almaya mı geldik? Peki ama sadece bir kefen uğruna değer mi yaşam boyu bir uğraş ve savaş!

Bizden önce bu fâni dünyaya gelenler ne oldu? Allah'a ve Peygambere isyan edip böhörlenenler, şimdi kara toprağın altında yatmıyorlar mı? Bir hak dostunun "Hani annen, hani baban? Aynı yere sen de varan." dediği gibi biz de aynı kara toprağın altında yatmayacak mıyız?

Gerçekte cennet sınavına katılmak için ruhlar âleminde ana karnına ve oradan da ete, kemiğe bürünüp bu fâni dünyaya geldik ama dünyada da kalıcı değiliz ki! Önümüzde yaşlılık, hastalık, ölüm, kefen, tabut ve kabirde sorgulanma gibi aşılması güç nice sınavlar var. Sonuçta, dünyadaki inanç ve yaşantımız doğrultusunda bizi bekleyen cennet ve cehennem de var!..

Lütfen çıkmaz sokaklardan geri dönelim, günahlardan kopup tevbe edelim ve yer altındaki karanlık kabirlerde yatanlardan ibret alalım. Kesinlikle biz de aynı yere gideceğimize ve bunun başka hiçbir alternatifi olmadığına göre,

başta beş vakit namaz olmak üzere ibadetlerimizi düzenli bir şekilde yapmaya ve kabrimize yatırım yapmaya çalışalım.

Unutmayalım! Tevbe tatsız ve namaz zevksiz değil ki! Bir de tevbenin ve namazın tadına bakalım!..

Zindandan Cennete Davet

Yüce Allah buyuruyor:

Rabbimizin bağışlamasına ve takvâ sahipleri için hazırlanıp, genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşuşun. (Âl-i İmrân, 133)

Okyanusların buz gibi soğuk sularındaki yaşam koşullarına göre yaratılan balinalara, göller dar ve sıkıcı geldiği gibi yedi kat göklerden daha geniş olan cennetteki yaşam koşullarına göre yaratılan insanlara da dünya dar ve sıkıcı bir zindan niteliğinde olduğundan, Allah (c.c.) kullarını dünya zindanından o güzelim cennetine dâvet ediyor.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Dünya Mü'min'in zindanı ve kâfirin cennetidir.

(Müslim - Tirmizî - İbni Mâce - Taberânî)

*Bu gönül şehrini seyran ederken
Dedi sırrım bana seyran içinde.*

*Mihneti rahat bil rahat ararsan,
Rahat mı bulunur zindan içinde!*

Hz. Âdem İle Eşine Uyarı!

Yüce Allah buyurdu:

Ey Âdem! Sen ve eşin cennete yerleşin ve dilediğiniz yerde, dilediğiniz nimetleri yiyin. Yalnız şu ağaca yaklaşmayın (meyvesinden yemeyin, aksi halde) zâlimlerden olursunuz. (A'raf, 19)

Hz. Âdem ile Hz. Havva cennette çok mutluydular ama, onları cennette kol kola gezerken gören şeytan kıskançlığından çılgına dönüyor ve intikam almak için fırsat gözlüyordu. Şeytanın elinde bir tek kozu vardı ve bunu iyi kullanması gerekiyordu. O da yasaklanmış ağacın meyvesinden yedirmek.

Hz. Âdem ile Hz. Havva, cennette kaldıkları sürece hiç hastalanmadılar, yaşlanmadılar, sürekli aynı yaşta genç, neşeli ve zinde kaldılar. Ancak Allah'ın (c.c.) **“Her canlı ölümü tadacaktır.”** fermanını bildikleri için tek endişeleri vardı, **ölüm!** Ah **ölüm** olmasaydı!..

İntikam almak için fırsat kollayan şeytan, Hz. Âdem ile Hz. Havva'daki yaşama hırsını ve ölüm korkusunu sezince **“Ohh!”** diye sevindi ve onlara bu açıdan yaklaşmaya karar verdi.

Yüce Allah buyuruyor:

Şeytan onlara, kendilerinden gizlenen edep yerlerini açığa çıkarmak için vesvese verdi ve “Rabbiniz size meleklerden olursunuz ya da (cennette) ebedî kalanlardan olursunuz diye, o ağacı yasakladı.” dedi. Ardından: “Kuşkusuz ben sizin için öğüt verenlerdenim.” diye yemin etti. (A'raf, 20-21)

Genç, dinamik, sağlıklı ve hayat dolu bir kadın olan Hz. Havva, ölümsüz bir hayata kavuşma ve cennette sürekli yaşama ümidi ile yasaklanmış ağacın meyvesinden önce kendi yedi ve sonra eli ile koparıp Hz. Âdem'e de yedirdi. Bunun üzerine,

Rableri onlara: “Ben size o ağacı yasakladım mı ve şeytan size açık bir düşmandır demedim mi?” diye seslendi. (A'raf, 22)

Hz. Âdem ile Hz. Havva yasaklanmış meyveyi yediklerine çoktan pişman olmuş ve korkudan tir tir titiyorlardı ama artık iş işten geçmişti. Çünkü yasaklanmış meyveyi yiyince cennette ilk defa tuvalet ihtiyaçları belirmiş ve edep yerleri açılmıştı.

Yüce Allah buyurdu:

Bazınız, bazınıza düşman olarak (yeryüzüne) inin, sizin için yeryüzünde belirli bir zamana (kıyâmete) kadar yerleşim alanları ve yararlanacağınız nimetler vardır. (A'raf, 24)

İlk insan ve ilk peygamber olan Hz. Âdem ve eşi Hz. Havva, dünya yılı ile cennette bin yıl kadar kaldılar. Yediler, içtiler, gezdiler, meleklerle sohbet ettiler ve tüm güzelliği ile cennet hayatını yaşadılar. Sonra şeytan tarafından aldatılınca, aşağıların en aşağısı olan dünya zindanına sürgün olarak gönderildiler.

Hayaller ötesi o güzelim cennet hayatına alışan ve her açıdan tüm duyguları ile tatmin olan Hz. Âdem ile Hz. Havva'ya bu dünya gezegeni çok dar, sıkıcı ve karanlık bir zindan gibi geldi. Dünyada yaşadıkları sürece cennet özlemi ve vatan hasreti ile yandılar, ağladılar, gülmediler ve bu fâni dünyaya uyum sağlayamadan âhiret âlemine göçüp gittiler.

Ya Evlâtları?

Hayvanat bahçelerinde doğan ve ormanları hiç görmeyen aslan, kaplan, kurt ve ayı gibi canavar yavrularının genlerinde ve içgüdülerinde büyük ormanların özlemi olduğu ve bu nedenle en modern hayvanat bahçelerinde bile duygusal açıdan tatmin olamadıkları gibi,

Dünyada doğan ve cenneti hiç görmeyen insanların genlerinde ve bilinçaltılarında da o güzelim cennetin özlemi olduğundan, en lüks ve en konforlu saraylarda yaşayanlar bile kısa ve geçici bazı mutluluklar dışında, kalıcı ruhsal huzura kavuşamaz ve gönül darlığından kurtulamazlar.

Sonuçta atalarımızın **“O da yalan, bu da yalan, var biraz da sen oyalan.”** dediği gibi oyalanma süreci bitenler, lüks ve konforlu saraylarını bırakıp ve sadece beyaz bir kefene sarılıp yer altındaki bir çukura göçüp gidiyorlar.

Unutmayalım! Son pişmanlık fayda vermez ve kefeni giyip âhiret âlemine giden asla geri gelmez!..

Garipler Yurdu Dünya

Abdullah İbni Ömer radiyallahu anhüma diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) iki omuzumu tuttu ve bana:

“Dünyada bir garip gibi ya da bir yolcu gibi ol.”

buyurdu. (Buhârî - Tirmizî - İbni Mâce)

Yurdundan, yuvasından ayrı gurbet ellerinde yaşama zorunluluğunda olanlara garip denir. Gurbet ellerinde vatan hasreti ile yanan gariplerin genelde boyunları bükük, içleri hüznü ve gözleri yaşlı olduğundan şımarık, onurlu ve ben-cil olamazlar. Bu nedenle Peygamberimiz (s.a.v.) çok sevdiği kayınbiraderi Abdullah İbni Ömer’e, “Dünyada bir garip gibi ya da bir yolcu gibi ol.” buyurdu.

Bizler, bu fâni dünyada gerçekten garibiz ve yolcuyuz. Ruhlar âleminde ana karnına ve oradan bu fâni dünyaya geldiğimiz gibi dünyada da kalıcı olmadığımızı göre, doğumla başlayan dünya hayatımız birgün mutlaka ölümle noktalanacak; sonra kabir, mahşer ve sırat köprüsü derken yolculuğumuz ya cehennem ya da cennetle noktalanacak.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ben bu dünyada ancak bir ağacın altında (azıcık) gölgelenen, sonra ayrılıp giden bir atlı gibiyim. (Tirmizi)

*Biz garibiz bu dünyada,
Gülme gülme ağla gönlüm.*

*Hani Muhammed Mustafa,
Gülme gülme ağla gönlüm.*

Ölümü Hatırlama

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

(Nefsânî) zevkleri keseni (ölümü) çok hatırlayın!
(Tirmizî - İbni Mâce - Nesâî)

Uzunca bir yola giderken, çocuklar: “Anne! Daha ne kadar kaldı?” diye sürekli sorarlar. Bizler de bu dünyada bir yolcu olduğumuza göre, “Acaba ömrümüzden daha ne kadar kaldı?” diye kendimizi sürekli sorgulayalım. Ayrıca nefsimizin şehvet, öfke, onur, benlik ve aşırı dünya sevgisi gibi duygularını frenleyip Allah’a (c.c.) ve âhiret âlemine yönelmek için **ölümü** çok hatırlayalım.

Birgün ölüm meleği Azrâil (a.s.) in bizim de tatlı canımızı alacağını, adımızın cenaze olacağını, teneşir üstünde yıkacağımızı, bu fâni dünyadaki son gömleğimiz olan beyaz

kefeni giyeceğimizi, sonra tabuta binip kabir denilen yer altındaki bir çukura gömüleceğimizi ve en sevgili dostlarımızın bizi kabrimizde yalnız bırakıp geri döneceğini unutmayalım!..

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Öğüt verici olarak insana ölüm yeter! (Taberânî - Beyhakî)

Gerçekten öğüt verici olarak insana ölüm yeter ama! Ne yazık ki kalpleri günahlarla karar ve gönülleri duyarlılığını yitiren bazı kimseler, dostlarını ve en yakınlarını bir bir kara toprağa teslim ettikleri, üzerini toprakla örttükleri ve onları tek başına, yalnız ve garip bırakıp döndükleri halde,

Birgün kendisinin de öleceğini, adının cenaze olacağını, yer altındaki bir çukura gömüleceğini, üstünün kara toprakla örtüleceğini ve dostlarının kendisini de yalnız ve garip bırakıp döneceğini düşünmedikleri için ölenlerden ibret alamıyor ve bu nedenle ölüme ve ölümden sonrasına hazırlıksız yakalanıyorlar.

Ölümden Sonrasına Hazırlık

Abdullah İbni Ömer radiyallahu anhüma diyor ki:

Birgün ensardan biri Peygamberimiz (s.a.v.) in yanına gelip selâm verdi ve sonra, “Ya Resûlallah! Hangi Mü'min daha zeki (akıllı) dır?” diye sordu.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu:

Ölümü en çok hatırlayan ve ölümden sonrası için en iyi hazırlık yapandır. (İbni Mâce)

Atalarımız, “Ölümden korkmanın ecele faydası yok.” demişler ve gerçekten çok doğru söylemişler. Ölümden korkmanın ecele hiçbir faydası olmadığına göre, ölümden

değil hayatı ve ölümü takdir eden ve mahşer yerinde bizi sorguya çekecek olan Allah'tan korkalım ve ölümden sonrası için sevap-günah olarak neler hazırladığımıza bakalım.

Gerçekte ana karnından dünyaya geldiğimiz anda, geriye sayım işlemimiz ve âhiret yolculuğumuz başlamıştı bile. Her an, her saniye hızla bu geçici dünyadan uzaklaşıyor ve âhirete yaklaşıyoruz. Bir gerçeği de unutmayalım! Biz ölümü unutsak da ölüm meleği Azrâil (a.s.) bizi unutmuyor ve Allah'ın (c.c.) takdir ettiği sayılı nefeslerimiz tükendiği an, yakamıza yapışıp tatlı canımızı alıyor.

Son nefesimizde imanla ölmek, mezarda rahat yatmak ve o güzelim cennette Allah'ın (c.c.) seçkin kulları olan peygamberler, sıddıklar, şehitler ve sâlihler ile birlikte ebedî mutlu yaşamak için **ölümü, kefeni, tabutu, mezarı çok hatırlayalım ve ölümden sonrası için en güzel bir şekilde hazırlanmaya çalışalım!**

Bu kesin gerçeğe rağmen, ne yazık ki bazı kimseler malına, mülküne, makamına ve yetkisine güvenip ölümü anmak bile istemiyor. Bazıları da bilim ve teknolojiye güvenip “Uzay çağında ölümün lâfı mı olur?” diyor. Bazıları da “İşlerin yoğunluğundan ölümü hatırlamaya, abdest almaya, namaz kılmaya ve ölümden sonrası için hazırlık yapmaya vaktimiz yok ki...” diyor.

Peki Sonuç!..

Allah'ın (c.c.) takdir ettiği vakit gelince makam, mevki, yetki hayal oluyor; mal, mülk, servet ellere kalıyor; çağdaşlık masalı serap, bilim ve teknoloji çaresiz kalıyor; abdest

almaya, namaz kılmaya ve ölümü hatırlamaya engel olan işler dünyada kalıyor ve ölüm meleği Azrâil (a.s.) tatlı canımızı alınca adımız sadece **cenaze** oluyor.

Yüce Allah buyuruyor:

Nerede olursanız olun ölüm (meleği Azrâil) size ulaşır, sarp ve sağlam kalelerde olsanız bile! (Nisâ, 78)

Hız. Âdem'den günümüze kadar ölümden kaçıp kurtulan bir tek kişi olmadığına göre, en modern hastanelerde gözetim altında olanlar, sarp ve sağlam kalelerde en güçlü askerî birlikler tarafından korunanlar, nükleer denizaltılarla aylarca suların altında kalanlar ve uzay aracı ile gezegenler arası yolculuk yapanlar da asla ölümden kaçıp kurtulamazlar. Çünkü takdir edilen ecelleri gelince, ölüm meleği Azrâil (a.s.) onları bulur ve tatlı canlarını çeke çeke alır.

*Ah! Nereye gitsem ecel de gider,
Elinden kaçamam peşimde gezer,
Ömrüm tükenince önüme geçer,
Ölümden kurtulan bir kişi var mı?*

*Yüce yüce kaçsam bile,
Gökyüzünde uçsam bile,
Denizlere dalsam bile,
Ölüm beni bulur yine.*

Uyku ve Ölüm

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Uyku ölümün kardeşidir, cennet ehli ölmez. (Beyhakî - Taberânî)

Uyku ölümün küçük kardeşi olduğundan, uykunun olduğu yerde ölüm ve ölümün olduğu yerde de uyku vardır. Sonsuzluk âlemi olan cennette ise uyku ve uyuklama olmadığından hastalık ve ölüm de yoktur. Bu nedenle Peygamberimiz (s.a.v.): “Cennet ehli ölmez.” buyuruyor.

Uyku ile ölüm arasında ilginç benzerlikler vardır ve bazıları şunlardır:

Uyku, dönüşü olan bir yolculuğa; ölüm ise dönüşü olmayan bir yolculuğa benzer. Uyuyan kişi istenildiği anda dış etkenlerle uyandırılabilir, ölen kişi ise ancak Hz. İsrâfil'in sûr'a üflemesi ile uyanır.

Uyuyan kişinin beyinsel faaliyetleri devam eder ve beyindeki belirli merkezler, dolaşım, solunum ve sindirim gibi sistemlerin çalışmasını kontrol eder. Ölümde ise beyinsel faaliyetler geri dönmek üzere durduğundan, dolaşım ve solunum sistemleri de durur ve insanın dünya hayatı sona erer.

Kur'an'daki bir sûreye adı verilen Lokman Hakîm (a.s.) birgün oğluna: “Yavrucuğum! Ölümde kuşkun varsa hiç uyuma, eğer öldükten sonra yeniden dirilmede kuşkun varsa uyuduktan sonra hiç uyanma!” demiş.

Gerçekten uyku ölümün ve uyuduktan sonra tekrar uyanma da öldükten sonra yeniden dirilmenin dünyadaki canlı örneği ve yaşam boyu her gün tekrarlanan küçük tatbikatıdır.

Çünkü hiç uyumadan sürekli uyanık durmak ve uyuduktan sonra tekrar uyanmamak elimizde olmadığı gibi, hiç ölmekten sürekli yaşamak ve öldükten sonra yeniden dirilmemek de elimizde değildir.

Zaman gelir insan uyumak için ışığı söndürür, yatağına uzanır ve gözlerini sımsıkı kapar ama uyuyamaz. Yine zaman gelir **uyumamak** için direndiği halde, oturduğu yerde haber dinlerken, masa başında çalışırken, kitap okurken, direksiyon başında araba kullanırken, hatta ayakta dururken bile bir anda kendinden geçiverir. İşte ölüm de böyledir, insan her an ve her yerde aniden ölüverir.

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

Ben Resûlallah'a ani ölümden sordum. Buyurdu ki:

“Mü'min'ler için rahmet, günahkârlar için gazabdır.”

(Ahmed İbni Hanbel - Beyhaki)

Beklenmedik bir andaki ani ölüm, her an ölüme hazır olan ve fazla can çekişmeden ölen Mü'min'ler için Allah'ın rahmeti; ölümü hiç anmayan ve günahlardan kopamayan günahkârlar için ise, tevbesiz âhiret âlemine gittikleri için pişmanlık ve Allah'ın gazabıdır.

Uyku ve Berzah Âlemi

Yüce Allah buyuruyor:

Ve uykunuzu da dinlenme yaptık. (Nebe, 9)

Beyinsel, fiziksel yorgunluklara, stres, sıkıntı, darlık ve ruhsal bunalımlara karşı en etkin ve en kolay tedavi yöntemi ilâca bağımlı olmayan doğal uykudur. Çünkü uykusuzluk ve uyku saatinin gecikmesi durumunda kişinin davranışlarında, sinir sisteminde ve bütün vücudunda dengesizlik,

huzursuzluk, baş ağrısı, unutma, okuduğunu, dinlediğini anlamama ve solunum sisteminde bazı olumsuzluklar olur. Bu nedenle Allah (c.c.) “**Ve uykunuzu da dinlenme yaptık.**” buyuruyor.

Ölümün kardeşi olan doğal uyku, bu dünya âleminde kısa dönemleri kapsayan geçici bir dinlenme ve rahatlama olayı olduğu gibi ölüm de berzah âleminde kıyâmete kadar sürecek olan daha uzun bir dönemi kapsayan dinlenme ve rahatlama olayıdır.

Ancak! Atalarımız, “Korkulu rüya görmekten, uyanık durmak daha hayırlı.” demişler. Gerçekten korkulu ve olumsuz rüya görenlerin uykuları dinlendirici ve psikolojik açıdan rahatlatıcı olmayıp aksine uyanınca korku ve evhamdan günlerce psikolojik dengeleri bozulduğu gibi,

Günahkârlar için de ölüm, dinlendirici ve rahatlatıcı bir olay olamaz. Çünkü dünyada yapmış oldukları her çeşit kötülükleri ve çirkin amelleri (günahları) kabirde korkunç yılanlara dönüşür ve kıyâmete kadar onları korkutup ısırır ve şiddetle azap ederler.

Yüce Allah buyuruyor:

Hiç kimse nerede öleceğini bilemez. (Lokmân, 34)

Hiç kimse kendi evinde ve yavruları baş ucunda Yâsîn okurken mi, yolda trafik kazasında mı, ambulansla hastaneye götürülürken mi, hastanede ameliyat masasında mı, ziyarete gittiği uzaktaki bir dostunun evinde mi, aniden hastalanıp öleceğini bilemediği gibi bindiği uçak havada ârizalanıp denize düşebilir ve bedeni balıklara yem olabilir. Tatile ya da bir eğlence yerine giderken bindiği araba yoldan çıkıp derin bir uçuruma yuvarlanabilir ve nazik bedeninin parçaları cenaze torbasına toplanabilir.

Hiç kimse nerede, ne zaman ve kimlerin yanında öleceğini bilemediği için, her zaman ve her yerde ölüme hazır olalım ve son nefesimizde imanlı ölmek için **Lâ ilâhe illallah** zikrine çok devam edelim. Ayrıca yavrularımızın ve torunlarımızın ölümlerinde baş ucumuzda ve öldükten sonra mezarımızın başında bize Yâsîn-i şerîfi okumaları için onlara mutlaka Kur'an-ı Kerîm'i okumasını öğretilim ve üzerinde titizlikle duralım.

Tıpış Tıpış Ölüm

Yüce Allah buyuruyor:

(Takdir edilen) ecelleri gelince ne bir saat geri kalabilir (ölümü erteleyebilir) ler, ne de bir saat ileri gidebilir (ölümü öne alabilir) ler. (Nahl, 61)

Allah (c.c.) gökleri ve yeri yaratmadan önce kıyâmete kadar yaratacağı bütün varlıkların doğum ve ölüm tarihlerini takdir etmiş ve bunlar Levh-i mahfûz'a yazılmıştır. Allah'ın (c.c.) takdirini ertelemeye ve Levh-i mahfûz'daki yazıyı değiştirmeye hiç kimsenin gücü yetmediğinden,

Şeddad, Nemrud ve Firavun gibi ilâhlık taslayan diktatörler, Ebû Cehil ve Ebû Leheb gibi Hz. Muhammed'e eza, cefâ edener, servetine güvenip böbürlenen Kârûn gibi zenginler tıpış tıpış ölüme gittikleri gibi, çağımızın emperyalist diktatörleri, Hz. Muhammed düşmanları ve dolar milyarderi kapitalistler de tıpış tıpış ölüme gitmiyorlar mı?

Ölüm Anında Güzel Zan

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Her biriniz Allah'a ancak güzel zan ederek (rahmetini umarak) ölünüz. (Müslim - Ebû Dâvûd)

Ehl-i sünnet inancına göre, her Müslüman'ın **bey-ne'l-havf ve'r-recâ** (korku ile ümit arasında) olması yani cennet ile cehenneme aynı mesafede olup, hem cennete girmeyi ümit etmesi hem de cehennemde yanmaktan korkması gerekir.

Ancak şehvet, öfke, onur, benlik ve aşırı dünya sevgisi gibi nefsânî duygularını frenlemede ve günahlardan sakınmada zorlananların, nefsânî zevkleri bıçak gibi kesen ölümü ve mezarı çok hatırlayıp Allah'tan korkmaları ve korkularının ümitlerinden biraz daha fazla olması gerekir.

Diğer yandan can çekişmekte olan hastaların şehvet, öfke gibi nefsânî duyguları ve günahlara karşı olan eğilimleri etkisini yitirdiğinden, Allah'ın (c.c.) azabını ve gazabını değil; sonsuz, sınırsız af ve rahmetini düşünüp, "Rabbimin beni de affedip bağışlamasını umarım." diye Allah'a (c.c.) güzel zanda bulunmaları ve o anda ümidin korkudan çok daha fazla olması gerekir. Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.): **"Her biriniz Allah'a ancak güzel zannederek (af ve rahmetini umarak) ölünüz."** buyuruyor.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Azîz ve Celîl olan Allah, "Ben, kulumun beni zannettiği gibiyim ve beni andığı her yerde onunla beraberim." buyurdu. (Buhârî-Müslim)

Ölüm Anında Allah'a Kavuşmayı İstemek

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) buyurdu:

"Kim Allah'a kavuşmayı isterse, Allah da ona kavuşmayı ister. Kim Allah'a kavuşmayı istemezse, Allah da ona kavuşmayı istemez." Bunun üzerine ben:

Ya Resûlallah! Ölümü sevmediği için mi (istememez)?
O halde hepimiz ölümü sevmiyoruz, dedim.

Resûlullah (s.a.v.) buyurdu:

“Hayır, öyle değil! Mü'min'e (can çekişirken melekler tarafından) Allah'ın rahmeti, rızası ve cenneti müjdelendiği zaman (hemen) Allah'a kavuşmayı ister; Allah da ona kavuşmayı ister. Kâfire de Allah'ın azabı, gazabı haber verildiği zaman Allah'a kavuşmaktan hoşlanmaz; Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz.” (Buhârî - Müslim - Nesâî-

Tirmizî - İbni Mâce)

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

Ben Resûlullah (s.a.v.) den işittim, şöyle buyurdu: **“Göğüs hızlı hızlı kalkıp inmeye başladığı, göz açılıp yukarı dikildiği, tüyler diken diken olduğu ve parmaklar toplanıp büzüldüğü zaman (yani can çekişirken), işte o anda kim Allah'a kavuşmayı isterse, Allah da ona kavuşmayı ister; kim de Allah'a kavuşmayı istemezse, Allah da ona kavuşmayı istemez.”** (Müslim)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Sizden her biriniz gideceği yeri (kabrini), hatta cennetteki ya da cehennemdeki yerini görmeden dünyadan çıkmaz (ölmez) siniz. (İbn-i Ebiddünya)

Mü'min'ler, sekerât-ı mevt denilen can çekişme halinde son kez gözlerini açıp yukarıya doğru bir noktaya bakarken, cennet bahçesine dönüşen kabirlerini ve cennetteki göz kamaştırıcı makamlarını görünce, “Rabbim beni çabuk al.” diye yalvarır ve ruhları da beden kafesinden fırlamaya çalışır.

Kâfirler de sekerât-ı mevt denilen can çekişme halinde son kez gözlerini açıp yukarıya doğru bir noktaya bakarken,

cehennem çukuruna dönüşen kabirlerini ve cehennemde yanacakları yerleri görünce, “Rabbim ne olur, ecelimi ertele de tevbe edeyim ve sana kulluk edeyim.” diye yalvarır.

Meleklerin Müjdesi

Yüce Allah buyuruyor:

Kuşkusuz “Rabbim Allah’tır” deyip de sonra istikamet üzere (dosdoğru) olanların üzerine (ölürken rahmet) melekleri iner ve onlara: “Korkmayın, hüzünlenmeyin ve size vaad olunan cennetle sevinin.” derler. (Fussilet, 30)

“Rabbim Allah’tır ve O’ndan başka rab yoktur.” diye öncelikle tevhid inancına sımsıkı sarılan ve sonra Allah’ın (c.c.) emirleri doğrultusunda istikamet üzere dosdoğru yolda olanlara ölüm anında (can çekişirken) güleç yüzlü rahmet melekleri gelir ve onlara: “Sakın ölümden korkmayın, geride kalanlara da üzölmeyin ve size vaad olunan cennetle sevinin.” diye müjde verirler.

Kuşkusuz hiç kimse ameliyat olmak istemez. Ancak, çekmekte olduğu acılardan ve sıkıntılardan kurtulup sağlığına kavuşması için başka bir alternatif olmayınca ve doktorlar kendisine müjde (güvence) verince hemen randevu alır, tıpış tıpış hastaneye gider, gereken işlemleri yapar ve ameliyat masasına yatar.

Hz. Âişe vâlidemizin de buyurduğu gibi gerçekte hiç kimse ölümlü sevmey ve istemez. Ancak, dünyanın dertlerinden, sıkıntılarında ve yaşlılıkta başkalarına yük olmaksızın kurtulup Allah’a (c.c.) kavuşmak için başka bir alternatif olmayınca ve can çekişirken son anda cenetteki makamını görünce, cân-ı gönülden Allah’a kavuşmayı ister ve kafesten kurtulmak için çırpınan bir kuş gibi, “Rabbim beni çabuk al.” diye yalvarır bile.

Sıkıntılara Sabır

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Sizden hiçbiriniz sakın ölümü istemesin. Çünkü eğer sâlih kimse ise, (yaşadıkça) sevabının artması umulur. Eğer günahkar kimse ise, (tevbe edip) Allah'ın rızasını kazanması umulur. (Buhârî)

Can çekişme halinde güleç yüzlü rahmet melekleri tarafından, “**Korkmayın, hüzünlenmeyin ve size vaad olunan cennetle sevinin.**” müjdesini alanların ve son kez gözlerini açıp yukarıya doğru bir noktaya bakarken, cennet bahçesine dönüşen kabirlerini ve cennetteki yerlerini görenlerin dışında,

Hayatları dertli, sıkıntılı geçener; dünyada hiç gülmeyenler; huzursuz, mutsuz olanlar; haksızlığa uğrayanlar; geçim darlığı çekenler; sürekli hastalıklarla boğuşanlar ve yaşlılığında itilip kakılanlar bile, kesinlikle ölümü istememeli ve Allah'ın (c.c.) takdir ettiği vakti sabırla beklemelidir.

Çünkü sabretmek şartıyla çektikleri her dertlerine ve her sıkıntılarına karşılık mahşer yerinde Allah (c.c.) onlara dağlar gibi sevaplar verince ve bu sevaplar mîzanın (tartının) sevap bölümüne konulunca, sevinçten coşacak ve “Allahım! Keşke dünyada bize daha fazla dert ve daha fazla sıkıntı verseydin.” diyecekler.

Sıkıntılara Sabırda Zorlananlar!

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Sizden hiçbiriniz başına gelen sıkıntılardan dolayı sakın ölümü istemesin. Eğer (sıkıntılara dayanamayıp) ölümü isteme zorunluluğunda kalırsa,

“Allahım! Yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece, bana hayat ver. Ölüm benim için hayırlı olduğu zaman da canımı al” desin. (Buhârî - Müslim - Nesâî - İbni Mâce - Ebû Dâvûd)

Milyarlarca yıldan beri sürekli aynı yörüngelerinde dönen dünyanın, ayın, güneşin, yıldızların ve galaksilerin; “Aynı yörüngelerde dönmekten bıktık artık!” demeye hakları olmadığı gibi, uzun yıllar aynı çileyi çeken insanların da, “Aynı çileyi çekmekten bıktık artık!” demeye hakları yoktur.

Ancak aşırı sıkıntılara dayanamayıp sabır gücünü yitiren ve bunalıma girenlerin, şeytanın “İntihar et de kurtul!” tuzağına düşmemeleri için “Allahım! Yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece, bana hayat ver. Ölüm benim için hayırlı olduğu zaman da canımı al.” diye dua etmelerini Peygamberimiz (s.a.v.) tavsiye ediyor.

Doğum ve Ölüm

İnsanın cennet sınavına katılmak için ruhtar âleminden ana karnına ve ana karnında çeşitli kimyasal ve fizikler işlemler sonucu bedenle birleşip dünyaya gelmesine **doğum** ve dünyadaki takdir edilen yaşam sürecini tamamlayınca geri dönmek üzere bedenden ayrılıp berzah âlemine gitmesine de **ölüm** denir.

Bedenimiz ana karnında aşama aşama yaratıldığı gibi kabirde de aşama aşama çürür. Aslımız, gerçek ve kalıtsal kişiliğimiz olan ruhumuz ise, ya cennet bahçesine ya da cehennem çukuruna dönüşen kabrinde kıyâmetin kopmasını ve hesaba çekileceği günü bekler.

Gerçekte, insanın bir âlemden diğer bir âleme geçişi anlamında olan **doğum** ve **ölüm**, hiç de kolay değildir ve her ikisi de sancılı ve sıkıntılıdır. Ruhtarın ana karnında bedenle birleşip dünyaya gelmeleri, hem anneler hem de

bebekler için sancılı ve sıkıntılı olduğu gibi, ruhların dünya âleminde yıllarca iç içe birlikte yaşadıkları bedenden ayrılıp berzah âlemine gitmeleri de hem bedenler hem de ruhlar için doğumdan daha sancılı ve daha sıkıntılıdır.

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

*Resûlullah'ı (s.a.v.), sekerât-ı mevt halinde yanındaki su kabına eline sokup yüzüne sürdüğünü gördüm. Sonra **“Allahım! Ölümün şiddet ve sıkıntılarına karşı bana yardım et.”** diye dua ediyordu.* (Tirmizî - İbni Mâce)

Allah'ın (c.c.) “Habîbim!” dediğı son peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) ölüm yatağında ecel terleri dökerken, **“Allahım! Ölümün şiddet ve sıkıntılarına karşı bana yardım et.”** diye dua ettiğine göre, bizler daha ölüm yatağına yatmadan ve ecel terleri dökmeden önce “Allahım! Ölümün şiddet ve sıkıntılarına karşı bize yardım et.” diye çok dua edelim ve nasıl can vereceğimizi düşünelim!

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Eğer hayvanlar ölüm konusunda sizin bildiklerinizi bilselerdi, onlardan semiz (besli, lezzetli) et yiyemezsiniz. (Beyhaki)

Akıl duygusundan yoksun oldukları için kendi varlıklarının bilincinde olmadan beyinselyapılarına yüklenen program (içgüdüleri) doğrultusunda doğal hayatlarını yaşayan hayvanlar, eğer insanlar gibi dünya hayatının birgün ölümle noktalanacağını ve can çekişe çekişe öleceklerini bilselerdi, ölüm korkusundan çayırlarda rahatça otlayıp karınlarını doyuramaz; bizler de besli, lezzetli et yiyemez ve bol bol süt içemezdik.

Ya insanlar? Dünya hayatımızın bir gün ölümle noktalanacağını ve can çekişe çekişe öleceğimizi bildiğimiz ve can

çekişe çekişe ölen yakınlarımızı gözlerimizle gördüğümüz halde, ne yazık ki gaflet uykusundan uyanamıyoruz ve ölüm gelmeden önce tevbe edip Allah'a (c.c.) gerçek kul ve Peygamberimiz'e (s.a.v.) gerçek ümmet olamıyoruz.

Hani, nerede bizden önce bu fâni dünyada yaşayanlar; ölümü, mezarı unutup cicili bicili köşkler, saraylar yapanlar; sonra cicili bicili köşklerini, saraylarını bırakıp yer altındaki karanlık çukurlarda tek başlarına yalnız ve garip yatanlar? Bizler de birgün onların gibi olmayacak mıyız?

Muhtezar

Ölümü çok yaklaşan ve ölüm alâmetleri beliren hastaya **muhtezar** denir. Ölüm alâmetleri beliren hastanın yanına rahmet meleklerinin gelmesi için, öncelikle hastanın yattığı yerin ve odanın temiz olması, kolonya gibi alkollü kokulardan arındırılması, her çeşit resim ve büstlerle, başı açık ve âdet halindeki kadınların dışarı çıkarılması ve yanında sevdiği iyi kişilerin bulunması çok önemlidir.

Hastanın yüzü kibleye gelecek şekilde sağ tarafına ya da başının altına yastık konup yüzü kibleye bakacak şekilde sırt üstü yatırılır. Dünyadaki son sözünün kelime-i tevhid olması için sevdiği bir kişi sağ kulağına yaklaşarak ve yavaş yavaş **Lâ ilâhe illallah, Lâ ilâhe illallah** der. Eğer hasta bunu bir defa söyler ve sonra başka bir şey konuşmadan ölürse yeterlidir. Çünkü dünyadaki son sözü Lâ ilâhe illallah olmuş olur.

*Son nefeste söylemez (Lâ ilâhe illallah demez) se bu diller
Bülbül gibi dilin olsa ne fayda!*

Dünyadaki son sözü “Lâ ilâhe illallah” olan kimse, hiç kuşkusuz eninde sonunda mutlaka cennete girecektir. Gerçi bazı günahlarından dolayı cehenneme atılsa bile, günahlarından arındığı anda cehennemden çıkar ve cenneteki yakınlarına ve din kardeşlerine kavuşur.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ölmek üzere olan (hasta) larınıza “Lâ ilâhe illallah” demeyi telkin ediniz (söyleyin, hatırlatın). (Müslim - Tirmizî - İbni Mâce - Nesâî - Ebû Dâvûd)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Bir kimsenin dünyadaki son sözü “Lâ ilâhe illallah” olursa, cennete girer. (Ebû Dâvûd - Hâkim)

Ayrıca Kur’an-ı Kerîm’i Arapça orijinal harfleri ile düzgünce okumasını bilen bir kişi de hastanın yanında fazla bağırmadan yavaş yavaş **Yâsîn Sûresi**’ni okursa, hastanın harareti gidip suya kanmış gibi rahatlar ve rahmet meleklere onun için dua ve istiğfar eder.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Yâsîn, Kur’an’ın kalbidir. Kim Allah’ın rızasını ve âhîret yurdunu talep ederek (orijinal harfleri ile Yâsîn’i) okursa, günahları bağışlanır. Onu ölenlerinize (ve ölmek üzere olanlarınıza) da okuyun. (Ebû Dâvûd - Nesâî - İbni Mâce)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Bir kimse ölürken üzerinde hangi giysileri varsa, kabrinden o giysileri ile kaldırılır. (Ebû Dâvûd - Hâkim - Beyhakî)

Ölen kimse kıyâmet günü üzerindeki giysileri ile kaldırılacağından ve bir rivayette, berzah âleminde de o giysileri ile görüleceğinden, üzerindeki giysilerin temiz ve İslâm’a uygun olmasına özen gösterilmelidir.

Bir Uyarı!

Can çekişmekte olan hastanın yanına bizim göremediğimiz rahmet melekleri, azap melekleri, ölen yakınlarının ruhları, cinler ve şeytanlar gelir ve her biri hasta üzerinde etkili olmaya çalışır. Bu nedenle ağır hastanın yanında yüksek sesle konuşmak, seslice ağlamak ve bağırıp çağırmak çok zararlıdır. Çünkü can acısından karışık olan kafası daha da karışır ve şeytan bundan yararlanmaya yani inancını bozup Allah korusun imansız ölmesine çalışır.

Ümmü Seleme radiyallahu anhâ diyor ki:

*Peygamberimiz (vefat eden) Ebû Seleme'nin yanına geldi, gözleri açık kalmıştı. (Eli ile) gözlerini kapattı, sonra şöyle dedi: “**Ruh çıkarken, gözler onu izler.**”* (Müslim)

Ölen kimsenin önce sağ ve sonra sol gözü kapatılır ve kapatan kimse kısaca, “**Bismillâh ve alâ milleti Resûlillâh**” der. Ayrıca ağzının açık kalmaması için ölüm katılığı başlamadan önce alt çenesi bir tülbentle yukarıya doğru çekilerek başının üstünden sıkıca bağlanır.

Ölüm Katılığı Nedir?

Ölümden birkaç saat sonra alt çenedeki kaslardan başlayıp, bedendeki bütün kasları kapsayan sertleşmeye ölüm katılığı denir. Ölüm katılığı normal şartlarda yaklaşık 30 saat kadar sürer, sonra kaslarda gevşeme başlar ama ardından hemen kokuşma ve çürüme dönemi de başlar.

Ölüm katılığı belirli bir süre kokuşmayı ve çürümeyi önlediği için, ıssız yerlerde kalp krizi geçirip ölenlerin, göçük altında kalanların ve tek başına yalnız yaşayanların ani ölümleri halinde, 30 saat kadar kokuşmalarını ve çürümelerini önlediğinden, gerçekte Allah'ın (c.c.) lütfu ve merhametidir.

Ölenlere Selâm Gönderme

Tabiîn'den Muhammed İbni Münkedir rahmetullahi aleyh diyor ki:

Câbir İbni Abdullah radiyallahu anhümâ ölüm halinde iken yanına gittim ve ona: “Benden Resûlallah’a (s.a.v.) selâm söyle.” dedim. (İbni Mâce)

Kâ'b İbni Mâlik radiyallahu anhü ölüm halinde iken Ümmü Beşşîr (Beşşîr'in annesi) yanına geldi ve ona: “*Oğlum Beşşîr'e selâm söyle.*” dedi. (Ahmed İbni Hanbel)

Beşşîr Kimdir?

Hayber'de yahudiler Peygamberimiz'e (s.a.v.) kızartılmış bir koyun hediye ettiler. Her şeyi ashâbı ile paylaşan Peygamberimiz (s.a.v.), koyunu yemek için de ashâbı ile birlikte yere oturunca, Beşşîr hemen bir lokma alıp yedi, ardından Peygamberimiz (s.a.v.) de bir lokma aldı ve ağzında bir iki defa çiğnedikten sonra derhal çıkarıp attı ve “***Sakin bunu yemeyin! Koyun bana zehirli olduğunu söylüyor.***” dedi.

Kur'an'da, “**Andolsun ki, (Hudeybiye'de) ağacın altında sana biat eden (bağlılık sözü veren) Mü'min'lerden Allah razı oldu.**” (Fetih, 18) buyurulan yani Biat-ı rıdvan'da bulunan ve Allah'ın (c.c.) kendilerinden razı olduğu sahâbelerden olan Beşşîr, zehirin etkisi ile kısa zamanda öldü.

İslâm ordusunun Hayber'den Medine'ye dönüşünde oğlunun ölüm haberini alan ve aşırı derecede üzülen annesi Ümmü Beşşîr, derhal Peygamberimiz (s.a.v.) in yanına geldi ve dedi ki:

“Ya Resûlallah! Ölenlerin ruhları dünyadaki gibi birbirlerini tanıyıp görüşürler mi? diye sordu.

Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Ya Ümme Beşşîr! Canım kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, ruhlar dünyadaki gibi birbirini tanır ve görüşürler.” (Ahmed İbni Hanbel)

Peygamberimiz (s.a.v.) den bu müjdeyi alan Ümmü Beşşîr, oğlu Beşşîr’i tanıyan sahâbelerden biri ağır hastalanınca hemen yanına gider ve ona: *“Oğlum Beşşîr’e benden selâm söyle.”* derdi.

Münker-Nekîr meleklerinin sorularına doğru cevap veren Mü’min’lerin ruhları, kabirde tutsak olmayıp yerde, göklerde diledikleri gibi dolaşır ve tanıdıkları ile görüşüp sohbet ederler. Özellikle yeni gelenlere dünyadaki yakınlarını teker teker sorar ve dostlarından gelen selâmları alırlar.

Yakınlarından birinin ölüm haberini aldıklarında, “Eyvah! O buralara yani göklere gelmediğine göre belki de siccîne (yedi kat yerin altına) gitmiştir.” diye üzürlüler.

Hüsn-i Hâtime ve Sû-i Hâtime

İnsanın dünya hayatının en güzel bir şekilde sonuçlanıp iman ile ölmesine **hüsn-i hâtime** ve kötü şekilde sonlanıp kâfir olarak ölmesine de **sû-i hâtime** denir. Peygamberler hâriç, hiç kimse sekerât-ı mevt denilen can çekişme halinde ve son nefesinde nasıl öleceğini bilemediğinden, Allah dostları son nefeste şeytana aldanmaktan korkup ağlamışlar ve hiçbir zaman kahkaha ile gülmemişler.

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

Birgün Bilâl (-ı habeşî) Peygamberimiz (s.a.v.) in yanına geldi ve: Ya Resûlallah! Filân kadın öldü de kurtuldu dedi.

*Peygamberimiz (s.a.v.) kızdı ve “**Ancak cennete giren kurtulur.**” buyurdu. (Taberânî - İbni Asâkir)*

Ağır engelliler, yatağa bağımlı hastalar, kimsesiz garipler, itilip kakılanlar ve tek başına yaşayan yaşlılar ölünce, genelde Hz. Bilâl-ı Habeşî gibi “Öldü de kurtuldu.” denir ama, her ölüm kurtuluş değil ki!

Çünkü gerçek kurtuluş; son nefeste imanla ölmek, kabirdeki sorgulamada doğru cevap vermek ve cehennem üzerine kurulan sırat köprüsünü bir ucundan diğer ucuna kadar baştan başa geçip o güzelim cennete kavuşmaktır.

İşte bu nedenle kahkaha ile gülenlere atalarımızın, “Sırat köprüsünü mü geçtin?” dedikleri gibi Peygamberimiz (s.a.v.) de, sırat köprüsünü geçip “**Ancak cennete giren kurtulur.**” buyurdu.

Allah’a (c.c.) sonsuz şükürler olsun ki sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) in, “**Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz ve nasıl ölürseniz kabrinizden öyle kaldırılırsınız.**” hadîs-i şerîfi bunların şansa değil, kişinin yaşam boyu samimi İslâmî yaşantısına bağlı olduğunu vurguluyor ve yanan yüreklerimize soğuk su serpiyor.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ölen kişinin alnından (inci taneleri gibi) ter gelmesi, iki gözünden yaş gelmesi ve dudaklarının kuruması Allah’ın rahmetindedir. (Tirmizî)

Ölen kişinin alnından inci taneleri gibi ter gelmesi, gözlerinden birer damla yaş gelmesi, yüzünün sararması, dudaklarının kuruması ve bir rivayette ağızından beyaz köpük gelmesi; Allah'ın (c.c.) rahmetindedir yani iman ile ölüp dünya hayatının **hüsn-i hâtime** ile sonuçlandığının alâmetidir.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Sizden her biriniz gideceği yeri (kabirini), hatta cennetteki ya da cehennemdeki yerini görmeden dünyadan çıkmazsınız (ruhunuz bedenden ayrılmaz). (İbn-i Ebiddünya)

Dünya hayatının en son, en keskin ve en tehlikeli virajı olan can çekişme anında hastanın göğsü hızlı hızlı kalkıp inerken, son nefeslerini güçlkle alıp verirken ve can acısından tüyleri diken diken olurken, son anda gözlerini açıp yukarıya doğru bir noktaya bakar.

İşte o anda insanın dünya hayatı ya hüsn-i hâtime ya da sû-i hâtime ile yani ya Mü'min ya da kâfir olarak noktalanır. Mü'min'ler cennet bahçesine dönüşen kabirlerini ve cenneteki yerlerini görünce, sevinip coşar ve yüzleri nur gibi sararıp gülümser. Kâfirler de cehennem çukuruna dönüşen kabirlerini ve cehennemdeki yanacakları yerleri görünce, pişmanlıktan çılgına döner ve yüzleri kararır çirkin bir hal alır.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Bir kimse öldüğü zaman melekler: “Âhirete ne gönderdi?” der. İnsanlar da “Arkasından ne bıraktı?” der (malını, mülkünü sorar). (Beyhaki)

Mü'min'lerin Ölümü

Berâ İbni Âzib radyallahu anhü diyor ki:

*Ensardan bir adamın cenazesi için Peygamberimiz (s.a.v.) ile birlikte kabristana geldik. Kabrin lahdi hazırlanırken, Resûlullah (s.a.v.) yere oturdu, biz de etrafında oturduk. Bir ara Resûlullah (s.a.v.) bize, iki ya da üç defa “**Kabir azabından Allah’a sığının, kabir azabından Allah’a sığının.**” dedi.*

Sonra şöyle buyurdu:

“Bir Mü'min kul dünyadan ayrılıp âhirete gideceği zaman, gökten yüzleri bembeyaz, güneş gibi parlak rahmet melekleri yanlarında cennet kefeni ve cennet kokuları olduğu halde hastanın yanına gelip etrafında otururlar.

Sonra ölüm meleği (Azrâil) gelip hastanın baş ucunda oturur ve “Ey tertemiz pak ruh, Allah'ın rızasına, af ve bağışlamasına kavuşmak için (bedenden) çık.” der. Ruh, bir kabın ağzından damlayan su gibi kolayca bedeninden ayrılır.

Azrâil (a.s.) ruhu aldığı gibi rahmet meleklerine verir, onlar da yanlarındaki cennet kefenine sarıp ve en güzel cennet kokularını sürüp gökyüzüne doğru çıkmaya başlarlar.

Mü'min'in ruhu rahmet melekleri ile ve en güzel misk kokularını yayarak gökyüzüne çıkarken yolda rastladıkları melekler topluluğu, “Bu tertemiz ruh kimdir?” diye sorarlar. Rahmet melekleri de “Dünyadaki en güzel ismi ile filân oğlu filân.” derler.

Birinci göğe gelince gök kapısının açılması için izin istenir, gök kapısı hemen açılır ve oradaki melekler sevinçle onu karşılayıp tebrik ederler. Her gökte aynı şekilde karşılanır ve her göğün mukarreb (büyük) melekleri bir üstteki göğe kadar ona eşlik ederler.

Yedinci göğe gelince, Allah (c.c.) buyurur: “Kulumun kitabını (adını) İlliyyin’de yazın ve onu yere (dünyaya) indirin. Çünkü ben onu (bedenini) oradan yarattım, tekrar oraya îade edeceğim ve (kıyâmet günü yeniden diriltip) tekrar oradan çıkaracağım.” (Ebû Dâvûd - Hâkim - Beyhakî)

Allah (c.c.) **“Her canlı ölümü tadacaktır.”** buyurduğuna göre peygamberler, evliyalar dahil, her insan az çok ölüm acısını tadar. Ancak sekerât-ı mevt denilen can çekişme döneminin en şiddetlinda, gökten yüzleri bembeyaz, güleç yüzlü ve güneş gibi parlak rahmet melekleri gelince, durum değişir ve hastanın yattığı oda mânevî tören alanına dönüşür.

Gerçekte çok heybetli ve sert yapılı olan Azrâil (a.s.), Mü'min'lere en güzel şekilde görünür ve hastanın baş ucunda oturur. Hastanın sayılı nefesleri tükenince, bir kaptan damlayan su damlaları ya da taze hamurdan kıl çeker gibi hiç incitmeden Mü'min'lerin tertemiz ruhlarını alır ve yanındaki rahmet meleklerine verir.

Ölen kişinin cansız bedeni yerde yatarken ve yakınları “Ah vah!” diye cenaze işleri ile uğraşırken, gökten gelen rahmet melekleri onun gerçek ve kalıtsal kişiliği olan ruhunu cennet ipeklerine sarıp ve cennet kokuları sürüp gökyüzüne çıkmaya başlarlar. Yerle gök arasında gruplar halinde dolaşan **seyyâhîn** melekleri ölen kişinin tertemiz pak ruhunu görünce, “Bu kim?” diye sorarlar. Rahmet melekleri, “Filân oğlu filân ya da filân kızı filân.” deyince tanıyıp ona dua ve istiğfar ederler.

Rahmet melekleri Mü'min'in ruhu ile yedi kat gökleri dolaşırlar ve her gökte melekler tarafından törenle karşılanırlar. Yedinci göğe gelince, Allah (c.c.) buyurur: Bu kulumun adını da **İllyyin**'deki seçkin kullarımın listesine yazın ve onu tekrar dünyaya indirin. Çünkü ben onun bedenini topraktan yarattım, tekrar toprağa iâde edeceğim ve kıyâmette bedeni ile birlikte tekrar topraktan çıkaracağım.

Bir kabın ağzından damlayan su damlacığı gibi kolayca bedeninden ayrılan ve rahmet melekleri ile birlikte yedi kat gökleri dolaşırken öldüğünün farkında olmayan ruh, dünyaya dönünce ve evindeki kalabalığı görünce merak eder ve yakınlarına "Bunlar niçin geldiler?" diye sorar. Hiç kimseden cevap alamayınca, hasta iken yattığı odaya girer ve yerde yatan cansız bedenini görünce öldüğünü anlar. Yakınları ağlaşırken o sevinir ve "Beni çabuk mezarıma götürün." diye yalvarır.

Kâfirlerin Ölümü

Bir kâfir kul da dünyadan ayrılıp âhirete gideceği zaman, gökten yüzleri kapkara ve korkunç görünümlü azap melekleri yanlarında cehennem kefeni ve pis kokular olduğu halde hastanın yanına gelip etrafında otururlar. Sonra ölüm meleği (Azrâil) gelip hastanın baş ucunda oturur ve "Ey habîs (pis, necis) ruh, Allah'ın gazabını ve azabını tatman için bedenden çık." der.

Azrâil (a.s.) çengelli demir çubukla çuvalın içindeki yaş pamuğu çeker gibi kâfirin pis ruhunu damarlarından çekip alır ve yanındaki azap meleklerine verir. Onlar da yanlarındaki cehennem kefenine sarıp ve leş gibi pis kokuları sürüp gökyüzüne çıkmaya başlarlar.

Kâfirin ruhu azap melekleri ile ve leş gibi pis kokuları yayarak gökyüzüne çıkarken yolda rastladıkları melekler topluluğu, “Bu habîs (pis, çirkin) ruh kimdir?” diye sorarlar. Azap melekleri de “Dünyadaki en kötü ismi ile filân oğlu filân.” derler.

Birinci göğe gelince gök kapısının açılması için izin istenir ama, gök kapısı açılmaz. Sonra Resûlullah (s.a.v.): “Âyetlerimizi yalanlayıp onlara büyüklük taslayanlara (ruhlarına) gök kapıları açılmaz ve deve iğnenin deliğinden geçinceye kadar onlar cennete giremezler. İşte günahkârları böylece cezalandırırız” (A'raf, 40) âyetini okudu.

Azîz ve Celîl olan Allah: “Onun kitabını (adını) yerin en alt tabakasındaki Siccîn’de yazın” buyurur ve (kâfirin ruhu) şiddetle göklerden atılır. (Ebû Dâvûd - Hâkim - Beyhakî)

BERZAH ÂLEMİ

Yüce Allah buyuruyor:

Nihayet onlardan (kâfirlerden) birine ölüm geldiği (amel defterini ve azap meleklerini gördüğü) zaman der ki: “Rabbim! Beni (dünyaya) geri döndürün ki, (her şeyi) terk edip geldiğim o dünyada sâlih amel yapayım.” Hayır! Bu onun söylediği boş sözdür. Önlerinde yeniden dirilecekleri güne kadar berzah (âlemi) vardır.

(Mü'minûn, 99-100)

Berzah Âlemi Nedir?

Sözlükte, iki şey arasındaki engele, perdeye **berzah** denir. Bu nedenle insanın ölümü ile yeniden diriltilip kabrinden kaldırılacağı güne kadar geçen bedensiz ara döneme de **berzah âlemi** denir.

İnsanın ana karnındaki hayatının sona ermesi, insanın sonu olmayıp dünya hayatı denilen yeni ve farklı bir hayatın başlangıcı olduğu gibi, dünya hayatının sona ermesi de insanın sonu olmayıp berzah hayatı denilen yeni ve farklı bir hayatın başlangıcıdır.

Çünkü insanın aslı, gerçek ve kalıtsal kişiliği, toprak maddelerinden yaratılan ve ölünce çürüyüp tekrar toprak maddelerine dönüşen **beden** değil; madde ötesi akıllı, bilinçli ve ölümsüz bir varlık olan **ruh**'tur. Bu nedenle bedenin ölümü ile ruh ölmez ve bedenin mezarda çürüyüp toprak maddelerine dönüşmesi ile insanın aslı ve kalıtsal kişiliği olan ruhsal hayatı sona ermez.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Mü'min'in dünyadan çıkışı (ölümü), bebeğin ana karnı gibi dar ve karanlık yerden aydınlık dünyaya çıkması gibidir. (Tirmizi)

Ana karnı gibi dar, karanlık ve sıkıcı bir yerden dünyaya gelen yavrular, tekrar oraya dönmek istemediği gibi dünyada cennet sınavını kazanan ve kabirleri cennet bahçesine dönüşen ruhlar da tekrar dünyaya dönmek istemez ve kısa zamanda berzah âlemindeki yeni hayata uyum sağlarlar.

Berzah Âlemi Kuralları

Göklerin, yerin tek yaratıcısı ve bütün âlemlerin Rabbi olan Allah (c.c.) yarattığı her âlem için farklı kurallar koyduğundan, ana karnındaki kurallar dünyadaki kurallara benzermediği gibi madde ötesi **berzah** âlemindeki kurallar da kuşkusuz dünyadaki kurallara benzemez.

Örneğin, aynı kabre zamanla birçok kişi gömülür. Aynı kabir Mü'min'lere cennet bahçesi olurken, günahkârlara da cehennem çukuru olur. Dünyada da aynı yatakta yatan eşlerden biri güzel rüyalar görürken, diğeri korkulu rüyalar görür. Aynı yatakta yatan eşlerden birinin ateşi 40 dereceyi geçerken, diğeri de üşüyüp yorgana sarılır.

Cenazenin Yıkanması ve Defni

Bir Müslüman kişi öldüğü zaman, onun cenazesinin yıkanması, kefenlenmesi, cenaze namazının kılınması ve kabre definilmesi; hayatta olan Müslüman'ların üzerine farz-ı kifâyedir. Yani eğer yakınları, komşuları ve o yöredeki Müslüman'lardan bir kısmı bu görevi yaparsa, diğeri Müslüman'lar sorumluluktan kurtulur, aksi halde bütün Müslüman'lar günahkâr olur.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim bir cenazede, cenaze namazı kılınıncaya kadar hazır bulunursa onun için bir kîrat, (kabre) gömülünceye kadar hazır bulunursa, onun için iki kîrat sevap vardır.

(Sahabeler): “İki kîrat ne kadardır?” diye sordular. “İki dağ gibidir.” buyurdu. (Buhârî - Müslim)

Cenazelerde hazır olmak, tâziye (baş sağlığı) dilemek ve cenaze sahiplerine yardımcı olmak, din kardeşliğinin hakkı ve gereğidir. Müslüman’lar bu konuda duyarlı olmalı ve **“Bugün onun başına gelen, yarın benim de başıma gelecektir.”** felsefesi ile hareket etmelidir.

Ayrıca her Müslüman’ın tanıdığı ya da tanımadığı bir din kardeşinin cenaze namazını kılması farz-ı kifâye olduğundan, kuşkusuz o anda yapacağı nâfile ibadetlerden çok daha faziletlidir. Bu nedenle Peygamberimiz (s.a.v.), cenaze namazını kılanlara bir kîrat ve kabre kadar gidip defin hizmetinde bulunanlara iki kîrat (iki dağ kadar) sevab verileceğini haber veriyor.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kuşkusuz ölen kimse (yıkılacağı yere) kendisini kimlerin taşıdığını, kimlerin yıkadığını ve kimlerin kabre indirdiğini bilir. (Ahmed İbni Hanbel)

Bir makinenin hurdaya ayrılması, makine sahibinin de hurdaya ayrılması anlamına gelmediği gibi farklı sistemlerden ve farklı organlardan oluşan beden makinesinin hurdaya ayrılması (ölmesi) de, kesinlikle ruhun da hurdaya ayrılması (ölmesi) anlamına gelmez.

Bu nedenle beden makinesi hurdaya ayrılan (bedeni ölen) kişinin ruhu, yattığı yerden yıkılacağı yere kendisini

kimlerin götürdüğünü, kimlerin yıkadığını, kimlerin tabutunu taşıdığını, kimlerin cenaze namazını kıldığını ve kimlerin kabre indirdiğini ayrıntıları ile bilir ve görür.

Kabir Komşusu

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ölenlerinizi sâlih (iyi) kimselerin arasına gömünüz. Çünkü hayatta olanlar kötü komşulardan rahatsız oldukları gibi ölenler de kötü (günahkâr) komşulardan rahatsız olurlar. (Hâkim)

İnsan dünyadaki kötü komşularından kurtulmak için evini değiştirebilir ama, ölen kişinin kabrini değiştirme ya da başka bir yere nakletme seçeneği yok ki! Bu nedenle atalarımız genelde evliyaların medfun olduğu mübârek yerleri tercih etmişler ve ölünce oralara gömülmelerini vasiyet etmişler.

Abdullah İbni Âdem diyor ki:

Basra halkından bir kişi öldü ve öldüğü gece eşi onu kabrinde azap çekerken görmüş. Çok üzülen eşi yedi gün sonra onu yeşillikler arasında görünce, kabir azabından nasıl kurtulduğunu sormuş. Eşi: “Benden bir gün sonra sâlih bir kişi vefat etti ve benim yanıma gömüldü. Allah (c.c.) o sâlih kişinin hürmetine kabir komşularından yedi kişinin kabir azabını kaldırdı.” demiş.

Dünyadaki en kutsal kabristan ve en güzel kabir komşuları, hiç kuşkusuz binlerce sahâbenin, tâbiînin, tebe-i tâbiînin, evliyaların, âlimlerin, âşıkların ve sâlihlerin medfun olduğu Medine-i Münevvere'deki Cennet'ül-Bakî kabristanıdır. Ancak oraya gömülmek şans değil, kader meselesidir.

Yeniden diriltilip kabirlerinden kaldırılan ve sorgulanmak üzere mahşer yerinde toplanan insanlar korkudan âdeta ecel terleri dökerken, Cennet'ül-Bakî kabristanından yüzleri dolunay gibi parlayan yetmiş bin kişi, hiç sorgulanmadan cennete gidecek ve onlardan her biri yetmiş bin kişiye de şefaet edecek. Allah (c.c.) bu âciz ve günahkâr Ahmed kuluna da ve siz okurlarımdan cân-ı gönülden arzu edenlere de Cennet'ül-Bakî kabristanına medfun olmayı ve onlarla birlikte cennete girmeyi nasib eylesin. Âmîn...

Kabir Yolculuğu

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Cenaze tabuta konup da erkekler onu omuzlarına aldıkları zaman, eğer o sâlih (iyi) bir kimse ise “Beni yerime çabuk ulaştırın” diye yalvarır. Eğer sâlih bir kişi değilse yakınlarına, “Eyvah! Yazıklar olsun, beni bu tabutla nereye götürüyorsunuz?” diye feryat eder. Ölünün bu feryadını insanlardan başka her şey duyar. Eğer insan duysaydı, bayılıp düşerdi. (Buhârî - Nesâî)

Sekerât-ı mevt denilen can çekişme halinde rahmet melekleri tarafından **“Korkmayın, üzülmeyin ve size vaad olunan cennetle sevinin.”** diye cennet müjdesini alan ve son kez gözlerini açıp bir noktaya bakarken, cennet bahçesine dönüşen kabrini ve cennetteki köşklerini, saraylarını gören Allah'ın seçkin sâlih kulları,

Evinin önünden ya da câmideki musallâdan kabrine götürmek için yakınları ve dostları tabutunu omuzlarına aldıkları zaman, bayram yerine giden çocuklar gibi sevinir ve yakınlarına **“Beni yerime (kabrime) çabuk ulaştırın.”** diye yalvarır.

Sekerât-ı mevt denilen can çekişme halinde azap melekleri tarafından **“cehennemlik”** olduğu bildirilen ve son kez gözlerini açıp bir noktaya bakarken, cehennem çukuruna dönüşen kabrini ve cehennemde yanacağı yerleri gören günahkârlar da, **“Eyvah! Yazıklar olsun, beni bu tabutla nereye götürüyorsunuz?”** diye feryat edip korkunç çığlıklar atar ama, ne yazık ki iş işten geçtikten ve cehennem çukuruna dönüşen kabrine girmenin dışında bütün seçenekleri tükendikten sonra!..

Kabirde Karşılama

Dış ülkelere giden devlet başkanlarına, gidişlerinde havaalanında uğurlama ve gittikleri ülkelerde resmî karşılama törenleri yapıldığı gibi, ölen kişileri de dünyadaki yakınları ve dostları mezara kadar uğurlarken, kabirlerinde tutsak olmayan âhiret âlemindeki yakınları ve dostları da onu kabrinde karşılar ve görüşmek için kabirdeki sorgulamasının bitmesini beklerler.

Bazı kimselerin sorgulaması çok kısa, bazılarınınınkı uzun sürer. Sorgulamada kelime-i şehâdet getirip “Rabbim Allah (c.c.), dinim İslâm ve Peygamberim Muhammed (s.a.v.)” diye doğru cevap verenlerin kabri genişler, Münker-Nekîr melekleri gider ve yakınları ile doyasıya görüşme ve hasret giderme başlar.

Sorgulamada kelime-i şehâdeti getiremeyen, Münker-Nekîr meleklerinin “Rabbim kimdir, Dinim nedir ve Peygamberim kimdir?” sorularına kekeleyip bilemiyorum diye cevap verenlerin hemen kabir azabı başlar ve onunla görüşmek için bekleyen yakınları uzaktan acıyarak bakar.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Sizden biriniz öldüğü zaman, sabah akşam ona gideceği yer gösterilir ve işte (kıyâmetten sonra) varacağı yer burası denir. (Buhârî - Müslim - Tirmizî - İbni Mâce)

Eğer cennetlik ise, kabrinden cennete açılan pencereden sabah akşam cennetteki yeri gösterilir ve “İşte, kıyâmetten sonra varacağı yer burası.” denir. Eğer cehennemlik ise ona da kabrinden cehenneme açılan pencereden sabah akşam cehennemdeki yeri gösterilir ve “İşte, kıyâmetten sonra varacağı yer burası.” denir. Cennetlik olanlar “Rabbim kıyâmeti çabuk kopar.” diye yalvarırken, cehennemlik olanlar da “Rabbim kıyâmeti çabuk koparma.” diye yalvarır.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabre giren insan eğer Mü'min ise, namazı baş ucunda, zekâtı sağında, orucu solunda ve diğer hayırlı amelleri ayak ucunda durur. Azap meleği baş ucundan gelse namazı, sağından gelse zekâtı, solundan gelse orucu ve ayak ucundan gelse diğer hayırlı amelleri engel olur. Eğer bu amelleri yoksa, azap meleği onu dilediği gibi azap eder. (Taberânî)

Dinin direği olan beş vakit namazı vaktinde ve düzenli şekilde kılmayanlar, yoksulun hakkı olan zekâtı tam vermeyenler, sudan bahanelerle sonra kaza ederim diye mübarek Ramazan ayında oruç tutmayanlar ve diğer hayırları yapmada da gevşek davranıp ömrünü boşa geçirenler,

Başlarını iki elleri arasına alıp çok düşünsünler ve hemen tevbe edip vaktinde yapamadıkları ibâdetleri kaza etsinler. Aksi halde kefeni giyip karanlık kabre girince ve

korkunç azap meleklerini karşılarında görünce milyonlarca defa pişman olacaklar ama, ne yazık ki iş iştenden geçmiş olacak!

Kabir Hayatı

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabir, ya cennet bahçelerinden bir bahçe ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur. (Tirmizi)

Yerin üstündeki varlıkları gördüğü gibi yerin altındaki varlıkları da gören ve kabrinde azap olan kâfirlerin, günahkârların çığlıklarını duyan Peygamberimiz (s.a.v.), “Kabir, ya cennet bahçelerinden bir bahçe ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur.” buyuruyor.

Kabirler berzah âlemindeki madde ötesi kurallara tâbi olduğundan, bizler dünya gözü ile aslımız ve gerçek kalıtsal kişiliğimiz olan kendi ruhumuzu göremediğimiz gibi, cennet bahçesine dönüşen kabirlerin yeşilliğini ve cehennem çukuruna dönüşen kabirlerin ateşini göremeyiz, kabir azabı çekenlerin çığlıklarını işitemeyiz ve gerçek rüya dışında ruhlarla iletişim kuramayız.

Dünyada ve Kabirde Huzur

Huzur ve mutluluk; mal, mülk, makam, mevki ve lüks yaşantıda değil; insanın madde ötesi iç yapısı olan özünde yani ruhundadır. Ne yazık ki yaratılış amacından sapıp ibâdetlerden kopan ve günah bataklıklarında huzuru arayanlar; zamanla günahlarla da tatmin olamayınca dünyaları kararır, gönülleri daralır, sonuçta ruhsal bunalıma girer, hatta intihara kalkışırlar.

Kabir hayatı da böyledir. Toprağın üstünde lüks ve konfor içinde yaşarken bile gönülleri daralan, canları sıkılan,

ruhsal bunalıma giren hatta intihara kalkışanlar, cehennem çukurlarına dönüşen daracık ve karanlık kabirlerinde ne yapacaklar? Ya da ne yapabilirler ve ellerinden ne gelir ki?

İşte bunun tek reçetesi, dinin direği ve ruhumuzun gıdası olan başta beş vakit namaz olmak üzere ibadetlerimizi düzenli bir şekilde yapmak, her çeşit günahlardan nefretle kaçınmak ve ölünce çürüyüp toprağa dönüşecek olan bedeni aşıp, ölümden sonraki ruhsal hayata kendimizi hazırlamaktır.

Kabir Hayatına Alışma

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kuşkusuz, ölen kimse kendini kimlerin taşıdığını, kimlerin yıkadığını ve kimlerin kabrine indirdiğini bilir.

(Ahmed İbni Hanbel)

İnsan, bedensel açıdan madde âlemindeki ve ruhsal açıdan madde ötesi âlemlerdeki kurallara tâbi olduğundan, beden ölümü ile ruhlar ölmez ve insanın, gerçek ve kalıtsal kişiliği hiç değişmez. Bu nedenle ölen kimse kendisini kimlerin yıkadığını, tabutunu kimlerin taşıdığını, cenaze namazını kimlerin kıldığını ve kabrine kimlerin indirdiğini açıkça görüp bildiği gibi, ayrıca bizim dünya gözü ile göremediğimiz melekleri ve madde ötesi ruhsal varlıkları da görür ve seslerini işitir.

Kabir Şoku

Üzerinden henüz ölüm şokunu atamayan ruhun, bir de kabir şokunu yaşamaması için, defin işi ile uğraşanlar sesiz, sakin ve yavaş hareket etmeli; görevlilerin dışındakiler onların işine karışmamalı ve yakınları sadece mezarın dış

yüzeyinin düzenlenmesi ile değil, biraz da ölen kimsenin mânevî durumu ile ilgilenmeli ve ona içtenlikle yapacakları samimi duaları ile yardımcı olmalıdır.

Osman İbni Affân radiyallahu anhü diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) bir ölünün defin işleminden sonra kabrin başında durdu ve şöyle buyurdu:

“Kardeşinizin bağışlanması için istiğfar edin (affolmasını dileyin) ve onun (Lâ ilâhe illallah) sözünde sâbit kalması (şaşırmaması) için dua edin. Çünkü o, şu anda sorgulanmaktadır.” (Ebû Dâvûd)

Peygamberimiz (s.a.v.) in bu tavsiyesini yerine getirmek için, cenazeye iştirak edenler sadece hocaların okuduğu Kur'an'ı dinlemek ve yapılan duaya **Âmin** demekle yetinmemeli, cemaatten her biri o anda sorgulanmakta olan din kardeşlerinin Lâ ilâhe illallah sözünde ve tevhid inancında sâbit kalması, günahlarının bağışlanması, korkup şaşırması ve kabir azabından korunması için Allah'a (c.c.) sessizce çok dua etmelidir.

Mısır'ın Fâtihi Amr İbni Âs'ın Vasiyeti

Tâbiînden Abdurrahman İbni Şümâse rahmetullahi aleyhi diyor ki:

Amr İbni Âs'ı ağır hastalığında ziyarete gittik, bize dedi ki:

“Beni gömdüğünüz zaman üzerime toprağı yavaş yavaş atın. Sonra bir deveyi kesip ve etini parçalayıp taksim edecek kadar bir zaman kabrimin yanından ayrılmayın. Çünkü siz yanımdayken yerime (kabrime) alışayım ve Rabbimin elçilerine (Münker-Nekir'e) nasıl cevap vereceğimi düşüneyim.”

(Müslim)

Defin işleminden sonra ölen kişinin yakınları ve dostları hemen dağılmayıp biraz daha kabrin yanında kalırlarsa, yeni gömülen kişi kabir şokunu daha çabuk atlatıp kabrine alışır ve sorgu meleklerine vereceği cevabı hazırlamaya çalışır. Eğer kabrin yanında beklerken Bakara Sûresi'nin tamamını veya baş tarafından **Elif-lâm-mîm** ile sonundan **Âmene'r-resûlü**'yü okurlarsa çok iyi olur.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabre defin olunan meyyit (ölen kişi), insanlar dağılıp giderken (arkalarından) ayak seslerini işitir. (Taberânî)

Lüks ve konforlu saraylarda yaşarken ve son model arabası ile tur atarken, hiç beklemediği bir anda Azrâil'i (a.s.) karşısında gören, ecel şerbetini içen, teneşir üstünde yıkanan, kefeni giyen, tabuta binen, cenaze namazı kılınan ve yer altındaki bir çukura gömülen kimse için,

En hazin, en acıklı ve en duygusal an; yakınlarının, dostlarının ve arkadaşlarının onu yalnız bırakıp ve arkalarına hiç bakmadan konuşarak, gülüşerek gittikleri andır. İçinden derin bir ah çekip arkalarından garip garip bakar ve ayak seslerini yani ayakkabılarının hışıltısını duyar.

*Ey Allahım! Sen var iken,
Ya ben kime yalvarayım?
Senin ismin gaffar iken,
Ya ben kime yalvarayım?*

*Azrâil canım alınca,
Canım tenden ayrılınca,
Kabirde yalnız kalınca,
Ya ben kime yalvarayım?*

*Altımızda taşlar batar,
Üstümüzde otlar biter,
Yılan, çıyan etim yiyer,
Ya ben kime yalvarayım?*

Kabirde Sorgulama

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kuşkusuz kabir, âhret menzillerinin (konaklamalarının) ilkidir. Eğer ondan (kabirde azaptan) kurtulursa, sonrası kolaydır. Eğer ondan kurtulamazsa, sonrası (mahşer, sırat) çok güçtür. (İbni Mâce - Tirmizî - Ebû Dâvûd)

Kabir, âhret menzillerinin ilki yani gümrük kapısı ve bekleme salonudur. Kim kabirdeki kimlik kontrolünde **“Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü”** diye kelime-i şehâdet getirirse ve **“Rabbim Allah, dinim İslâm”** ve **“Peygamberim Muhammed (s.a.v.)”** diye Müslüman kimliğini kanıtlarsa, sonrası kolaydır. Çünkü cennet bahçesine dönüşen kabrinde istirahatete çekilir, ölen yakınları ile doyasıya sohbet edip hasret giderir ve kabrinde tutsak olmayıp yerde ve göklerde dilediği gibi dolaşır.

Eğer kabirdeki kimlik kontrolünde (sorgulamada), kelime-i şehâdeti getiremez, Rabbini, dinini ve Peygamberini bilemezse, Müslüman kimliğini kanıtlayamadığından sonrası çok güçtür. Çünkü hemen kabir azabı başlar, cehennem çukuruna dönüşen kabrinde çığlıklar, feryatlar kopar ve ölen yakınları acıyıp ancak uzaktan bakar.

Bir Uyarı!

İnsanın ölümü ile beyin hücreleri de öldüğünden ve bilinçaltı bilgileri de hâfızadan silindiğinden, hiç kimse kabirdeki sorgulamayı hafife alıp küçümsemesin ve “Ben kelime-i şehâdet getirmesini, Rabbimi, dinimi ve Peygamberimi biliyorum.” diye kendine güvenmesin. Mü’min’lerin son sınavı olan kabirdeki sorgulama, gerçekte sırat köprüsü gibi kıldan ince ve kılıçtan keskindir ve bu sınavı aşmak hiç de kolay değildir.

Çünkü sekerât-ı mevt denilen can çekişme acısını ve ölüm şokunu henüz üzerinden atamadan bir de kabir şoku yaşayan, sonra aniden karşısına dikilen Münker-Nekir meleklerinin gök gürlemesi gibi “Men Rabbüke” sorgusu karşısında şoktan şoka giren insanın,

Korkmadan, şaşırmadan “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü” diye kelime-i şehâdeti getirmesi, sonra “Rabbim Allah, dinim İslâm ve Peygamberim Muhammed (s.a.v.)” demesi, ancak çok güçlü imana, İslâmî yaşantıya ve özellikle Allah’ın (c.c.) lüt-funa ve yardımına bağlıdır. Bu nedenle,

Yüce Allah buyuruyor:

Allah iman edenleri dünya hayatında da, âhirette de sağlam söz (Lâ ilâhe illallah) da sâbit tutar. Allah zâlimleri (kâfirleri) şaşirtir ve Allah dilediğini yapar. (İbrâhim, 27)

Sonsuz merhamet sahibi olan Allah (c.c.), kuşkusuz gerçek Mü’min kullarına dünya hayatının en keskin virajlarında, sekerât-ı mevt denilen can çekişme halinde ve âhiretteki kabir sorgulamasında korkup şaşırılmaları için yardım eder ve onları “Lâ ilâhe illallah Muhammedü’r-resûlullah” sözünde

(inancında) sâbit tutar. Allah (c.c.) zâlimlere, kâfirlere can çekişme halinde ve kabirdeki sorgulamada yardım etmeyip şaşırtır ve kabirlerini cehennem çukurlarına dönüştürür.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Müslüman kişi kabirde sorguya çekildiği zaman, “Lâ ilâhe illallah Muhammedü’rresûlullah” diye (Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın resûlü olduğuna) şehâdet eder. İşte bu Kur’an’daki, “Allah iman edenleri dünya hayatında da, âhirette de sağlam söz (Lâ ilâhe illallah) da sâbit tutar âyetinin işaret ettiği anlamdır. (Buhârî - Müslim)

Kabirdeki sorgulamanın özü ve odak noktası öncelikle, **Allah bir** inancının simgesi olan ve kelime-i tevhid, kelime-i tayyibe denilen “Lâ ilâhe illallah Muhammedü’rresûlullah” sözüdür. Sonra, “Rabbim kimdir, dinin nedir ve Peygamberin kimdir?” gibi bu üç ana başlıktan oluşan dinin temel ilkeleridir.

Ölen Kişi Mü’min İse!

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ölen kişi kabre konulunca, biri kapkara ve diğeri bembeyaz Münker-Nekir adında iki melek gelir ve: “Rabbim kimdir, dinin nedir ve peygamberin kimdir?” diye sorarlar. Ölen kişi eğer gerçek Mü’min ise, hiç şaşırmadan ve korkmadan “Rabbim Allah, dinim İslâm ve Peygamberim Muhammed (s.a.v.)” diye cevap verir.

Allah’ın (c.c.) gerçek Mü’min kulları, kabirdeki Münker-Nekîr meleklerinin “Rabbim kimdir, dinin nedir ve peygamberin kimdir?” sorularına hiç korkmadan, şaşırmadan ve kekeleymeden “Rabbim Allah, dinim İslâm ve Peygamberim Muhammed (s.a.v.)” diye cevap verince,

“Kulum doğru söyledi; altına cennet örtüleri döşeyin, üstüne cennet giysileri giydirin, kabrini yetmiş zira genişletin ve cennetten bir pencere açın.” diye semâdan (gökten) bir ses gelir.

Sonra, çok güzel güleç yüzlü, temiz kokulu ve temiz giyimli biri yanına gelip onu kutlar ve sen kimsin diye sorunca, “Senin dünyada yaptığın sâlih amelini (ibâdetlerini)” der.

Bu ilâhî lütuflar karşısında sevincinden coşan kul, “Allahım! Çabuk kıyâmeti kopar da, cennetteki ehlime ve yerime kavuşayım.” diye yalvarır. (el-fethü'r-rabbânî)

Ne mutlu!

Geçici dünya hayatı imanla noktalanmış gerçek Mü'min'lere!

Ne mutlu!

Âhîret âleminin ilk menzili olan kabirdeki sorgulamada, kelime-i şehâdeti getirip “Rabbim Allah (c.c.), dinim İslâm ve Peygamberim Muhammed (s.a.v.)” diyen ve yüce Rabbimizin “Kulum doğru söyledi.” iltifâtına kavuşanlara.

Ne mutlu!

Cennet bahçesine dönüşen kabrinde gerçek bayramı, gerçek sevinci, gerçek coşkuyu yaşayan ve cennete girmek için sadece kıyâmetin kopmasını bekleyen gerçek Mü'min'lere!

Göklerin, yerin tek egemeni ve bütün âlemlerin Rabbi olan Allah (c.c.), Hz. Âdem'den günümüze kadar gelip geçmiş ve kıyâmete kadar gelecek olan bütün din kardeşlerime ve özellikle okurlarıma kabre girince gerçek bayramı, gerçek sevinci ve gerçek coşkuyu yaşamayı nasib etsin ve bizleri Firdevs cennetinde sevgili Peygamberimiz'e (s.a.v.) komşu eylesin, Âmin!

Ölen Kişi Mü'min Değilse!

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ölen kişi eğer Mü'min değilse, melekler “Rabbin kimdir?” diye sorunca, (korkup şaşırır ve) “Ah ah (diye kekeleyip) bilemiyorum!” der. “Dinin nedir?” diye sorunca, yine “Ah ah (diye kekeleyip) bilemiyorum!” der. Peygamberin kimdir? diye sorunca, yine “Ah ah (diye kekeleyip) bilemiyorum!” deyince,

Gözlerini kapayanların sadece kendi dünyaları karardığı gibi âhireti yok sayıp kabir azabını inkâr edenlerin de sadece kendi kabirleri kararır. Yerin üstünde gafletle ömürlerini geçirenler bir gün yerin altındaki karanlık kabre girince, Münker-Nekîr meleklerinin “Rabbin kimdir, dinin nedir ve Peygamberin kimdir?” sorularına, korkudan şaşırıp ve “Ah vah!” diye kekeleyip bilemiyorum deyince,

“Kulum yalan söyledi; altına ateşten örtü döşeyin, üstüne cehennem giysileri giydirin, kabrini daraltın ve cehennemden bir pencere açın.” diye semâdan (gökten) bir ses gelir.

Pencereden gelen cehennem ısısı onu yakarken, daralan kabri de onu sıkmaya ve kemikleri çatırdamaya başlar.

Sonra, yüzü çok çirkin, pis kokulu ve pis giyimli biri yanına gelir ve ona: “İşte sana dünyada vaad olunan azap budur.” der. Sen kimsin diye sorunca, “Senin dünyadaki kötü amelinim.” der.

Bunun üzerine günahkâr kişi cehennemde yanma korkusundan, “Allahım! Kiyâmeti çabuk koparma.” diye yalvarır (yani kabir azabına razı olur). (el-fethu'r-rabbâni)

Ne yazık,

Fâni dünyaya aldanıp ömrünü kâfir olarak noktalayanlara!

Ne yazık,

Yerin üstünde lüks ve konfor içinde yaşarken ve Allah'ın (c.c.) en güzel nimetlerinden bol bol yararlanırken şükür yerine nankörlük edenlere!

Ne yazık,

Âhîret âleminin ilk menzili (gümrük kapısı) olan kabirdeki sorgulamada kelime-i şehâdeti getiremeyen, Rabbini, dinini ve Peygamberini bilemeyenlere!

Ne yazık,

Münker-Nekîr karşısında korkudan şaşırıp ah vah diye kekeleyenlere ve sonra, cehennemde yanma korkusundan kıyâmeti çabuk koparma diye yalvarıp kabir azabına razı olanlara!

Kabir Azabı

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabir azabı haktır (gerçektir). (Buhârî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabir azabı haktır, buna inanmayana kabrinde azap edilir. (Câmiü's-sağîr)

Kabir azabı bazı âyet-i kerîmelerde **bil-iş'âre** (kapalı şekilde) ve pek çok sahih hadîs-i şeriflerde açıkça bildirildiğinden, asr-ı saadetten beri bütün sahâbelerin, tâbiîn'in, etbâ-i tâbiîn'in, müctehid imamların ve ehl-i sünnet âlimlerinin ittifakı ve keşfi açık binlerce evliyanın şehâdeti ile **kabir azabı** haktır, gerçektir; inkâr edenlere fırka-i dâlle (sapık fırkalar) denir.

İnanç ve yaşantıları ile İslâm'a ters düşen, gizli amaçları ve kimlere hizmet ettikleri bilinmeyen ve dinle ilgisi olmayan bazı sapık akademisyenlerin, belirli kanallardaki saçmalıklarına inanıp **kabir azabını** inkâr edenler, yer altındaki karanlık kabre girince binlerce defa pişman olacaklar ama, bu pişmanlıkları onları kabir azabından kurtaramayacak!

Âşık Yunus diyor ki:

*Kitaplara inanmayan,
Birgün olur inanırsın.*

*Bana ölüm yoktur diyen,
Öldüğün gün inanırsın.*

Ben de âşık Yunus'un bu sözlerine aynen katılmakla birlikte ayrıca, "Kabir azabına inanmayan, Kabre girdiğin gün inanırsın." diyorum.

Kabir azabı ehl-i sünnet inancının temel ilkelerinden olduğundan, bu konuyu biraz açalım ve öncelikle kabir azabı ile ilgili âyet-i kerîmelere ve sonra hadîs-i şeriflere bakalım.

Yüce Allah buyuruyor:

Kim benim zikrim (emrim) den yüz çevirir (ibâdetlerden kopup günahlara yönelir) se, onun için dar, sıkıntılı bir yaşam vardır. (Tâ-Hâ, 124)

Ebû Hureyre radiyallahu anhü diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) sahâbelere: " 'Onun için dar, sıkıntılı bir yaşam vardır.' âyetinin kimin hakkında nâzil olduğunu (indiğini) biliyor musunuz?" diye sordu.

Sahabeler: Allah ve Resûlü bilir deyince buyurdu ki:

“Bu âyet, kâfirin kabir azabı hakkındadır. Kâfire kabrinde doksan dokuz tinnîn musallat olur.” dedi.

(Sonra) “Tinnîn nedir biliyor musunuz?” diye sordu.

Sahabeler: “Hayır!” deyince, buyurdu:

“O, yedi başlı (iri yapılı ve çok zehirli) bir yılanır. Kâfirleri, kabirlerinden kaldırılabacakları güne (kıyâmete) kadar ısırıp sokar ve şişirirler.” (Tirmizî - İbn-i Ebiddünya - İbn-i Hibban)

Dünyada zehirli bir yılan bizi ısırıp soksa ya da küçücük bir kenecik bedenimize yapışıp kanımızı emmeye başlasa hemen âcile gideriz. Peki ama, kabirde iri yapılı ve çok zehirli doksan dokuz yılan birden saldırıp bizi ısırırken ne yapabiliriz ve nereye gideriz ki? İşte bunları iyi düşünelim ve dönüşü olmayan kabir yolculuğuna çok iyi hazırlanalım!..

Yüce Allah buyuruyor:

(Firavun ve kavminin azabı) ateştir ki, onlar (kabirde) sabah akşam o ateşe arz olunacaklar. Kıyâmetin koptuğu günde de, “Firavun kavmini azabın en şiddetlisine atın” (denilecek). (Mü’min, 46)

Firavun ve kavmi (toplumu), İsrâiloğulları’ndan yeni doğan erkek çocuklarını henüz gözlerini açıp dünyayı görmeden ve annelerinin memelerinden bir damlacık süt emmeden, sadece erkek oldukları için ev halkının gözü önünde öldürüp annelerinin, babalarının ve yakınlarının canlarını yakıyorlardı.

Hükümdarlık ünvanı ile yetinmeyip ilâhlık taslayan kanlı diktatör Firavun ve onun zulümlerine isteyerek ortak olan kavmi, öldürdükleri erkek çocuklarının ve yakınlarının

canlarını yaktıkları gibi kendileri de kabirlerinde sabah akşam ateşe (cehenneme) arz olunup (yaklaştırılıp) binlerce yıldan beri cayıp cayıp yandıkları gibi kıyâmete kadar da yanacaklar.

Kıyâmet kopunca kabirdeki azapları sona erecek ama, mahşer yerindeki sorgulamadan sonra Allah (c.c.) korkunç zebâni meleklerine: “**Firavun kavmini azabın en şiddetli-sine atın.**” diye emir verince, “Ah kabrimiz!” diye kabir azabını arayacaklar.

Azap Meleği

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

(Kabirdeki sorgulamadan) sonra, kör, sağır ve dilsiz azap meleği gelir ve elindeki balyozla vurmaya ve azap etmeye başlar. Ölen kişi azap meleğinin her vuruşunda korkunç çığlıklar atıp o kadar bağırır ki, cin ve insanların dışında bütün varlıklar onun çığlığını duyar.

(Ebû Dâvûd - Hâkim - Beyhakî)

Dünya hayatının birgün ölümle noktalanacağını, sonra kabir denilen yer altındaki karanlık bir çukurda yalnız kalacağını unutan gâfiller, kabirdeki sorgulamada korkudan “Ah vah!” diye kekeleyip Münker-Nekîr meleklerinin sorularına “Bilemiyorum.” diye yanıt verince, sorgu melekleri gider ve ardından kör, sağır, dilsiz ve çok heybetli azap meleği gelir.

Gözleri görmediği için kime ve nereye vurduğunu görmez. Kulakları sağır olduğu için azap ettiği kişinin çığlıklarını duyup acımaz ve dilsiz olduğu için azap ettiği kişi ile iletişim kuramaz. Kâfirleri kıyâmete kadar ve günahkâr Mü'min'leri günahlarından arınıncaya kadar azap eder.

Bedir’de Öldürülen Müşrikler

Bedir savaşı Müslüman’ların kesin zaferi ile sonuçlanınca, Peygamberimiz (s.a.v.) Ebû Cehil, Utbe ve Şeybe gibi azılı müşriklerin gömülü olduğu çukurların başına gitti ve onlara:

“Allah’ın vaad ettiği azabın hak olduğunu gördünüz mü?” dedi.

Bunun üzerine Hz. Ömer: *“Ya Resûlallah! Onlar ölü, senin sözlerini duyuyorlar mı?” dedi.*

Peygamberimiz (s.a.v.):

“Nefsim kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, onlar benim sözlerimi sizden daha iyi duyuyorlar, ancak (sesli) cevap veremezler.” buyurdu. (Müslim)

Ebû Cehil’in Kabir Azabı

Abdullah İbni Ömer radiyallahu anhümâ diyor ki:

Bir gece Mekke dönüşü Bedir’in yakınından geçerken, bir çukurdan boynundan zincire bağlı olan bir kişi çıktı ve: “Ey Abdullah! Bana su ver, su.” dedi.

Az sonra elinde demir balyoz olan biri geldi ve bana: “Sakin ona su verme!” dedi. Sonra elindeki demir balyozla şiddetle vurdu ve o kişiyi tekrar çukura attı.

Medine’ye varınca hemen Resûlullah (s.a.v.) in yanına gittim ve Bedir’de gördüklerimi anlattım.

Peygamberimiz (s.a.v.):

“O, Allah düşmanı Ebû Cehil’dir ve kıyâmete kadar öyle azap olacaktır.” buyurdu. (Taberâni)

İnsanlar Kabir Azabını Duysa

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

***Eğer (azap olanların ığlığından) korkup da ölenle-
rinizi defin etmeyi (gömmeyi) terk edeceğinizden kork-
masaydım, size kabir azabını işittirmesi için Rabbime
dua ederdim.*** (Müslim - Ahmed İbni Hanbel - Nesâi)

Eğer insanlar kâfirlerin, münafıkların, ateistlerin ve günahkâr Müslüman'ların kabre yaklaştıkları andaki korkunç çığlıklarını ve bağırıp çağırmalarını duysalardı, ölenin en yakınları bile korkudan tabutu atıp kaçarlardı. Bu durum-
da hiç kimse cenazesini defin edemeyeceğinden, yeryüzü kokuşup çürüyen insan cesetleri ile dolardı.

Bedeni ürüyenler Azaptan Kurtulur Mu?

Hayır! Çünkü kabir azabı, gerçekte berzah azabıdır; buna tağlib bâbı ile kabir azabı denir. Bu nedenle ölen kişinin günahlarının karşılığında azabı çekmesi ya da ibâdetle-
rinin karşılığında ödüllendirilmesi için mutlaka bir kabre gömülmesi şart değildir.

Şöyle ki: Ölen bir kişinin bedeni yanıp kül olsa ya da sapık inançlılar tarafından törenle yakılıp eti, kemiği kül olsa ve külleri Ganj Nehrine atılsa, ıssız çölde tek başına yaşıyan kişinin bedeni çürüyüp toprak olsa ve toprakları kum fırtınası ile uzaklara savrulsa, denizde boğulup ölen kişinin cesedi balıklar tarafından parçalanıp yutulsa ve onu yutan balıkları da başka balıklar yutsa,

Ölüm nedeni ve bedeni ne olursa olsun, her insan öldüğü anda berzah âlemindeki kurallara tâbi olduğundan, son nefeste imanla ölen Mü'min'lerin ruhları cennet bahçesi

ortamında mânevî feyizler ve ruhsal zevklerle berzah âleminde özgürce dolaşır. Son nefeste imansız ölen kâfirlerin ruhları da cehennem çukurları ortamında kabir azabını çekerken bin pişmanlıkla kıvranır. Çünkü kabir azabı sadece bedene bağlı olmayıp doğrudan ruh üzerinde yoğunlaşan, dünyada eşi benzeri olmayan ve yaşanmadan tam anlamı ile bilinemeyen farklı bir olaydır.

Son nefeste imanla ölen günahkâr Müslüman'ların kabir azabı, arkalarından gelen dualar ve çeşitli hayırlarla sürekli hafifler ve zamanla sona erer. Kâfirlere, münâfıklara ve ateistlere arkalarından dua etmek haram olduğundan, onlara hiçbir sevap gitmez ve kabir azapları da hiç hafiflemez.

Kabir Sıkması

Câbir İbni Abdullah radiyallahu anhümâ diyor ki:

*Sa'd İbni Muâz ölünce Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte cenâzesine gittik. Resûlullah (s.a.v.) cenâze namazını kıldırdı, sonra kabre kondu ve üstü toprakla örtüldü. Resûlullah (s.a.v.) aniden **Sübhânallah** dedi, biz de **Sübhânallah** dedik, sonra **Allahü Ekber** dedi, biz de **Allahü Ekber** dedik.*

Sahâbeler, Resûlallah'a (s.a.v.) neden önce sübhânallah, sonra Allahü Ekber dediğini sordular?

Resûlullah (s.a.v.) buyurdu:

“Bu sâlih (iyi) kulu kabri sıkı, Allah kabrini genişletinceye kadar öyle yaptım.” (Taberânî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabir, her mevtayı mutlaka sıkar. Eğer kabir sıkmasından bir kişi kurtulacak olsaydı, Sa'd İbni Muaz kurtulurdu. (Nesâî - Beyhakî)

Sa'd İbni Muaz Kimdir?

Ensardan ve Evs Kabilesi'nin reisi olan Sa'd İbni Muaz, Peygamberimiz (s.a.v.) in hicretinden önce Mus'ab İbni Umeyr'in daveti ile Müslüman oldu. Medine'de en çok sözü geçen ve saygın bir kişiliği olan Sa'd İbni Muaz'ın Müslüman olması ile, Medine'de İslâm'ın önü açıldı, kabilesinden erkek kadın yüzlerce kişi hemen Müslüman oldu ve Medine'de İslâm hızla yayılmaya başladı.

Hicretten sonra Peygamberimiz (s.a.v.) in yanından hiç ayrılmadı. Bedir, Uhud, Hendek savaşlarına katıldı ve elinde kılıcı ile Peygamberimiz (s.a.v.) in özel ve yakın korumalığını yaptı. Hz. Ebû Bekir muhâcirlerin en faziletlisi olduğu gibi Sa'd İbni Muaz da ensarın en faziletlisi idi ve Hz. Ömer gibi otoriter bir yapıya sahipti.

Hendek Savaşı'nda kolundan aldığı bir ok yarasının etkisiyle ölünce, Peygamberimiz (s.a.v.): **“Sa'd İbni Muaz'ın ölümü ile Arşü'r-rahman titredi.”** (Müslim - Ahmed İbni Hanbel - Taberânî - Hâkim) ve diğer rivayette, **“Yetmiş bin melek cenazesinde hazır bulundu.”** buyurdu.

Peygamberimiz (s.a.v.) in bizzat tabutunu taşıdığı, cenaze namazını kıldırıldığı ve defin işlemi olurken kabrinin başından hiç ayrılmayıp sürekli onu izlediği,

Sa'd İbni Muaz'ı Kabri Neden Sıktı?

Tasavvuf ehline göre, aslımız olan toprak gerçekte bizim öz annemizdir. Uzun yıllar yavrusuna hasret kalan bir anne, yavrusuna kavuştuğu anda ona hasretle sarılıp, şefkatle sıkarken yavrusunun canını biraz acıttığı gibi, Sa'd İbni Muaz gibi bir yavrusuna yıllarca hasret kalan kabri de, ona hasretle sarılıp, şefkatle sıkarken Sa'd İbni Muaz'ın canını tabiki biraz acıttı.

Ancak!

Aslımız ve gerçek annemiz olan toprak, Sa'd İbni Muaz gibi İslâm kahramanı vefakâr yavrularını lütufla karşılayıp, hasretle sarılıp ve şefkatle sıkarken, Ebû Cehil gibi Allah ve Peygamber düşmanı vefasız yavrularını da lânetle karşılayıp, öfke ile sarılır ve nefretle sıkır. İşte buna kabir azabı denir.

Kabir Azabından Koruyucu Önlemler

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabre giren insan eğer Mü'min ise, namazı baş ucunda, zekâtı sağında, orucu solunda ve diğer hayırlı amelleri (işleri) ayak ucunda durur.

Azap meleği eğer baş ucundan gelse namazı, sağından gelse zekâtı, solundan gelse orucu ve ayak ucundan gelse diğer hayırlı amelleri ona (azap meleği-ne) engel olur.

Eğer bu amelleri yoksa, azap meleği dilediği gibi onu azap eder. (Taberânî)

Toprağın üstünde yaşarken ve geçici dünya işleri ile oyalanırken, öncekiler gibi kendisinin de birgün öleceğini, yakasız gömleği (kefeni) giyip yer altındaki karanlık bir çukura gömüleceğini ve kabrinde yalnız kalacağını unutmayan Allah'ın gerçek Mü'min kulları,

Kuşkusuz beş vakit namazını vaktinde düzenli bir şekilde kılar, zekâtını helâl kazancından verir, ayrıca yakınlarını ve yoksulları gözetir, yazın en uzun ve en sıcak günlerinde gönül hoşluğu ile orucunu tutar ve diğer her çeşit hayırlı işleri de ihlâs ve samimiyetle yapar.

İşte bunlar toprağın altına girince ve dostları onu yalnız bırakıp gidince, önce namazı güleç yüzlü, nurlu ve sevimli bir şekilde gelip selâm verir ve azap meleklerine karşı onu korumak için baş ucunda durur. Sonra zekâtı aynı şekilde gelip sağ tarafında, orucu aynı şekilde gelip sol tarafında ve diğer hayırlı amelleri de aynı şekilde gelip ayak ucunda dururlar ve ona: “Sakin korkma! Dostların seni yalnız bırakıp gittiler diye üzülme! Azap meleklerine karşı biz seni koruruz.” diye ona güvence verirler.

Azap meleği baş ucundan gelse namazı, sağ tarafından gelse zekâtı, sol tarafından gelse orucu ve ayak ucundan gelse diğer hayırlı amelleri (ibâdetleri) azap meleğine engel olur ve onu her çeşit kabir azabından korurlar.

Aksi halde,

Toprağın üstünde yaşarken ve geçici dünya işleri ile oyalanırken, öncekiler gibi kendisinin de birgün öleceğini unutup ibâdetlerden kopan ve her çeşit günahlara, eğlencelere dalan kişi, toprağın altına girince vay haline vay! Çünkü azap meleği dilediği gibi onu azap eder, korkunç çığlıklarını cinlerden ve insanlardan başka bütün varlıklar duyar ve zavallı gâfil yer altındaki kabrinde azap çekerken, helâl haram demeden kazandığı mallarını sevmediği kişiler âfiyetle yer.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Eğer siz benim bildiklerimi bilseniz çok ağlar, az gülerdiniz. (Buhârî - Müslim)

Eğer biz can çekişme, ölüm, kabirde sorgulanma ve kabir azabı gibi sadece bu konularla ilgili Peygamberimiz (s.a.v.) in bildiklerinin milyonda birini bilsek, azap meleklerini

görsek ve kabir azabı çekenlerin korkunç çığlıklarını duy-
sak, ağlamaktan göz yaşlarımız dinmez, boğazımızdan tatlı
bir lokma geçmez ve sırat köprüsünü geçmiş gibi kahkaha-
lar atıp gülemezdik.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ey insanlar! Kabir azabından Allah'a sığının; çünkü kabir azabı haklıdır. (Ahmed İbni Hanbel)

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

*Resûlullah (s.a.v.) in, kabir azabından Allah'a sığındı-
ğını işittim.* (Müslim)

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) namazların ardından, “Ey Cebrâil’in ve Mikâil’in Rabbi olan Allah’ım! Beni cehennemden ateşinden ve kabir azabından koru.” diye dua ederdi.
(Ahmed İbni Hanbel)

Ölüm yatağında ecel terleri dökerken bile “Ümmetim! Ümmetim!” diye ümmet aşkıyla yanan, kabir âlemini ve kabir azabını en iyi bilen Peygamberimiz (s.a.v.), “**Kabir azabından Allah’a sığının.**” diye bizi uyarıyor ve bizzat kendisi de kabir azabından Allah’a sığınarak bize örnek oluyor.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Sizden her biriniz (namazda) teşehhüdden sonra dört şeyden Allah’a sığınsın ve şöyle desin: “Allahümme innî eûzü bike min azabi cehenem ve min azabi’l-kabri ve min fitneti’l-mahya ve’l-memat ve min şerri fitneti’l-mesîhi’d-deccal” (Allahım! Cehennem azabından, kabir azabından, hayat ve ölüm fitnessinden ve mesîh deccalin şerrinden sana sığınırım.) (Müslim - Nesâi - Ebû Dâvûd)

Bizim gibi vefâsız ve günahkâr ümmetini cehennemden ateşinden ve kabir azabından korumak için çırpınan Peygamberimiz (s.a.v.) in tavsiye ettiği bu duanın Arapça aslını ezberleyip namazların ardından cân-ı gönülden okuyalım ve din kardeşlerimize de tavsiye edelim.

Bir Gerçeği de Unutmayalım!

Hiç kimse ilmine ve ibâdetlerine güvenip kesinlikle ben kendimi kurtarırım havasına girmesin ve kendini dev aynasında görmesin. Bu nedenle ecel şerbetini içip kabre girmeden, Münker ve Nekîr melekleri “Men Rabbûke” diye bizi sorguya çekmeden önce uyanıp tevbe edelim, kabir azabından Yüce Allah’a sığınalım ve kabir azabına neden olan her çeşit günahlardan titizlikle kaçınalım.

Kabirde Yeşillik

Embû Hureyre radiyallahu anhü diyor ki:

*Resûlullah (s.a.v.) bir kabrin yanından geçerken, “**Bana iki hurma dalı getirin.**” buyurdu. Bu iki dalın birini baş ucuna, diğerini ayak ucuna dikti.*

(Sahabeler): “Bunların ona bir faydası olur mu?” dediler.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu:

“Bunlar kuruyuncaya kadar kabir azabının bir kısmı hafifler.” (Ahmed İbni Hanbel)

Bitki türlerinden her biri ölünceye yani kuruyuncaya kadar, kendilerine özel farklı tesbihatlarla Allah’ı (c.c.) tesbih (zikir) ederken mânevî atmosfer oluşur. Kabirdeki mevtalar onların tesbihatını dinlerken ruhsal zevkler alıp rahatlar ve azapları kısmen de olsa biraz hafifler.

İdrar ve Nemamlık

Abdullah İbni Abbas radiyallahu anhumâ diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) birgün iki kabrin yanından geçerken şöyle buyurdu:

“Bu ikisi kendilerince büyük değil, ancak gerçekte büyük olan günahlarından dolayı (kabirde) azap oluyolar. Bunlardan biri idrardan sakınmaz, diğeri de nemamlık yapardı.”

Sonra bir taze hurma dalı alıp ikiye böldü ve her birini bir kabrin üstüne dikti.

(Sahabeler): “Ya Resûlallah! Niçin böyle yaptın?” deyince,

“Bunlar kuruyuncaya kadar kabir azabının hafiflemesini ümit ederim.” buyurdu. (Buhârî - Müslim - Ebû Dâvûd)

İdrardan Sakınma

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

İdrardan çok sakının! Çünkü kabir azabının çoğu ondandır. (Taberânî - Hâkim)

Dinin direği ve Mü'min'lerin mîracı olan namazın ön şartlarından birincisi hadesten taharet yani abdest, gusül almak ve ikincisi necasetten taharet yani idrar, dışkı gibi pis şeylerden temizlenmektir. Bu iki şart olmadan abdest ve namaz geçersiz olacağından, idrardan sakınmak çok önemlidir ve bu nedenle kabir azabının çoğu ondandır.

İstibra ve İstinca

Tuvalette ön ve arkadan gelen necaseti (idrarı, dışkıyı) güzelce temizlemeye **istinca** ve tuvaletten çıkınca erkeklerin hemen abdest almayı idrar sızıntısının kesilmesini beklemelerine **istibra** denir. Kim istinca ile istibrayı özenle uygularsa, hiç kuşkusuz onun abdesti, namazı tam olur ve ölünce bu açıdan kabir azabından emin olur.

Nemmamlıktan Sakınma

Eşler, kardeşler, yakın akrabalar, komşular, arkadaşlar ve dostlar arasındaki iyi ilişkileri kıskanıp aralarını bozmak ve fitne, fesat sokmak için birinden diğerine lâf (söz) taşıyana **nemmam** ve bu ahlâk dışı çirkin işi yapmaya **nemmamlık** denir.

“Eşyalar zıddı ile bilinir.” derler. İki kardeşin arasını bulup barıştırmak, dargın olan komşuları barıştırmak ve eşlerin arasını bulup yuva yapmak ne derece sevap ise, kardeşlerin, komşuların ve eşlerin arasını bozmak için birinden diğerine lâf taşımak ve yuva yıkmak da aynı derece de günah olduğundan,

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Nemmam (günahından arınmadan) cennete giremez.

(Buhârî - Müslim - Ebû Dâvûd - Tirmizî)

Nemmamlık, kıskançlıktan kaynaklanan psikolojik bir hastalıktır ve bu hastalığa yakalananların tevbe etmeleri güçtür. Çünkü nemmamlık yapan yani ara bozmak için birilerinden diğerlerine lâf taşıyan kişi, eğer tevbe etmeden ve aralarını bozmak için lâf taşıdığı kişi ya da kişilerden helâllik almadan ölürse, bunun bedelinin bir kısmını kabirde ve arta kalanını da cehennemde ödemediği cennete giremez.

Şehitler

Yüce Allah buyuruyor:

Allah yolunda öldürülen (şehit) lere “ölüler” demeyin! Hayır onlar (ölü değil) diridir, ancak siz (onların hayatını) anlayamazsınız. (Bakara, 154)

Peygamberlerden sonra en üstün mânevî derece, şehitlik derecesidir. Bu nedenle âyet-i kerîme’de “**Allah yolunda öldürülen (şehit) lere ‘ölüler’ demeyin.**” buyruluyor. Ancak şehitlerin hayatı, meleklerin hayatı gibi madde ötesi âlemlerdeki kurallara tâbi olduğundan, bizler şehitlerin yerde yatan tozlu, topraklı, yaralı, kanlı, hatta parçalanmış bedenlerine bakıp onlara “ölüler” demeyelim. Çünkü Allah (c.c.): “**Hayır onlar (ölü değil) diridir, ancak siz (onların hayatını) anlayamazsınız.**” buyuruyor.

Ehl-i sünnet inancına göre, hayat için beden şart değildir. Örneğin, madde ötesi ruhsal varlıklar olan meleklerin bizim gibi et ve kemik yığınından oluşan bedenleri olmadığı halde, onlar diridir ve bizden daha akıllı, daha bilinçli ve daha güçlüdür.

Allah’ın dinini egemen kılmak, iç ve dış düşmanlara karşı vatani savunmak, din kardeşlerinin canını, malını ve namusunu korumak için Allah yolunda çarpışırken ölen ve öldürülenlere **şehîd-i hükîmî** denir. Yani bu tür şehitlere dünyada ve âhirette şehitlik hükümleri uygulanır.

Şöyle ki: Hanefî, Şâfî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre, Allah yolunda din düşmanları ile çarpışırken yaralanan ve hastaneye ya da başka bir yere nakledilmeden savaş alanında ölen şehitlerin cenazeleri yıkanmaz ve kanlı elbiseleri ile gömülür.

Münker-Nekîr melekleri kendilerinden daha üstün derecede olan şehitleri, “Rabbin kimdir, dinin nedir ve Peygamberin kimdir?” diye sorgulayamaz. Kabir, Allah yolunda ölen ya da öldürülen şehitleri sıkamaz ve azap melekleri onların çevresine, hatta kabir komşularına bile yaklaşamaz.

Şehitlerin Günahı Varsa?

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Allah, şehidin kul hakkı dışındaki bütün günahlarını bağışlar. (Müslim)

Allah yolunda şehit olmak için Mü'min olmak şart, hiç günahsız olmak şart değildir. Bu nedenle şehitlerin kaza namazı ve kaza orucu gibi borçları ya da başka günahları olsa da, Allah (c.c.) kul hakkı dışındaki bütün günahlarını affedip bağışlar ve şehitler âhiret âlemine annelerinden doğdukları günkü gibi tertemiz günahsız giderler.

Kul Hakkına Gelince,

Gerçi mahşer günü hiç kimse karşılığında sevap almadan en yakınına bile hakkını helâl etmez ama, âhiret zengini olan şehitler için bu bir sorun olmaz ki! Çünkü bütün günahları silinip sadece sevapları kaldığından, hak sahiplerine sevap olarak haklarını verir, sonra sırat köprüsünü kuş gibi uçup doğruca cennete giderler.

Diğer Şehitler

Ebû Hureyre radiyallahu anhü diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.): “Siz kimleri şehitlerden sayıyorsunuz?” diye sordu. Sahâbeler: Ya Resûlallah! Kim Allah yolunda öldürülürse o şehittir, dediler.

Peygamberimiz (s.a.v.): **“O zaman ümmetimin şehitleri çok azdır.”** buyurdu.

Sahâbeler: Ya Resûlallah! O halde kimler şehittir? dediler.

Peygamberimiz (s.a.v.): **“Allah yolunda öldürülen şehittir. Allah yolunda ölen şehittir. Vebâ (gibi salgın hastalık) tan ölen şehittir ve suda boğularak ölen şehittir.”** buyurdu. (Müslim - İbni Mâce)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Şehitler beş kısımdır. Vebâ (gibi salgın hastalık) tan ölen, ishalden ölen, suda boğulup ölen, göçük altında kalıp ölen ve Allah yolunda savaşırken ölen şehittir.

(Buhârî - Müslim - Tirmizî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Malı uğrunda (boğuşurken) öldürülen şehittir. Kanı uğrunda (canını savunurken) öldürülen şehittir. Dini uğrunda öldürülen şehittir. Eşi, çocukları uğrunda (onları savunurken) öldürülen şehittir. (Ebû Dâvûd - Tirmizî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Garip ölen kişi şehittir. Ölüm anında gözünü açıp sağına, soluna bakar, bir dost göremeyince eşi ve çocukları aklına gelip güçlkle nefes alıp vermeye başlar. Allah her nefesinde onun iki milyon günahını siler ve iki milyon da sevap verir. (Taberânî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim cân-ı gönülden şehit olmayı isterse, şehit olmasa bile ona şehitlik sevabı verilir. (Müslim)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim cân-ı gönülden Allahü Teâlâ'dan şehit olmayı isterse, yatağında ölse bile Allah onu şehitlik derecesine ulaştırır. (Buhârî - Müslim - İbni Mâce)

Şehitlik, kul hakkı dışındaki bütün günahlardan arınmanın, kabirdeki sorgulamadan ve kabir azabından kurtulmanın kesin sigortasıdır. Bu nedenle gönlü uyanan ve Allah'a yönelen her Mü'min şehit olarak ölmeyi ister ama, Allah (c.c.) dilediği kuluna bunu nasip eder ve hiç kimse takdir edilen eceli gelmeden ölemez.

Kabir Azabından Kurtulanlar

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Cuma günü veya cuma gecesi ölen Müslüman'ı, Allah kesinlikle kabir azabından korur. (Tirmizî)

Cuma günü veya perşembeyi cumaya bağlayan gece ölen ve cuma günü ikinci vakti girmeden (ikinci ezanı okunmadan) önce mezara defin edilen Müslüman'lar, Allah'ın (c.c.) lütfu ile kabirdeki sorgulamadan ve kabir azabından kurtulmuş olurlar.

Mülk Sûresi

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kur'an'da otuz âyetten oluşan bir sûre vardır ki, o bir kişiye şefaattir ve o kişi bağışlandı (kabir azabından kurtuldu). O sûre: Tebârekellezî biyedihî'l-mülk'dür.

(Ebû Dâvûd - İbni Mâce - Tirmizî - Hâkim)

Câbir radiyallahu anhümâ diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) her gece yatmadan önce Secde ve Mülk sûrelerini okurdu. (Tirmizî)

Abdullah İbni Abbas radiyallahu anhümâ diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) in sahâbelerinden biri, kabir olduğunu bilmeden (gece) bir kabrin üzerine çadırını kurmuş; bir de bakmış ki orası bir insan kabri ve kabirdeki kişi Mülk Sûresi'ni okuyor ve sonuna kadar okuyup tamamlamış.

Medine'ye gelince hemen Peygamberimiz (s.a.v.) in yanına geldi ve dedi ki: "Ya Resûlallah! Ben, kabir olduğunu bilmediğim bir yere (gece) çadırımı kurdum; halbuki orası kabirmiştir. O anda kabir içindeki kişi Mülk Sûresi'ni okuyordu ve sonuna kadar tamamladı.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu:

"O (Mülk sûresi) mâniâdır, o münciyedir (okuyanı) kabir azabından kurtarır." (Tirmizî)

Mâniâ, kabir azabına mâni (engel) olan demektir. **Münciye** de kabir azabından kurtarıcı demektir. Her gece yatmadan önce Mülk Sûresi'ni okuyan kişiye azap meleklere yaklaşamaz ve onu kabrinde azap edemezler. Çünkü Mülk Sûresi heybetli bir şekilde gelip azap meleklerine engel olur ve okuyan kişiyi kurtarır.

Dünya hayatında sevdiği bir ameli (ibâdeti) sürekli yapan ve ondan ruhsal zevk alan kişi, ölünce kabrinde de aynı ameli sürekli yapar, ondan ruhsal zevk alıp rahatlar ve kabir azabından korunur.

Abdullah İbni Abbas radiyallahu anhümâ tâbiinden birine dedi ki:

Seni sevindirecek bir sözü sana haber vereyim mi? O kişi evet deyince dedi ki: Tebârekellezî biyedihî'l-mülk sûresini çok oku, onu ezberle; eşine, çocuklarına, yakınlarına ve komşularına da öğret.

Çünkü o münciye'dir, okuyan kişiyi kabir azabından kurtarır. O mücâdile'dir, okuyan kişiyi kurtarmak için kıyâmet günü mücâdele eder. Onu ezberleyeni Allah kabir azabından korur. (el-Fethû'r-rabbânî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Hudutta nöbet beklerken ölen kişiyi, Allah kabir azabından korur. (Taberânî)

Kabir Ziyareti

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Size kabirleri ziyaret etmenizi yasaklamıştım. Artık ziyaret edebilirsiniz. (MüslimTirmizî - Nesâî)

İslâm'ın ilk yıllarında Mekke'de ve Medine'de sadece müşriklere âit kabirler ve kabristanlar vardı. Bu nedenle Peygamberimiz (s.a.v.) Ashâb-ı kirama kabirleri yani müşriklerin kabirlerini ziyaret etmelerini ve onlara dua etmelerini yasaklamıştı.

Medine'de ilk vefat eden sahâbe ünvanını alan muhâcirînden Osman İbni Maz'ûn (r.a.) ölünce, Müslüman'lara âit özel bir kabristana gerek duyuldu. Ashâb-ı kiram, Medine ve çevresinde kabristan için uygun bir yer araştırırken Peygamberimiz (s.a.v.), "***Bakî (Bakiu'l-garkad) ile emrolundum.***" buyurdu. Bunun üzerine Osman İbni Maz'ûn (r.a.), sonradan Cennet'ül-Bakî denilen yere ilk defin edilen sahabe oldu.

Zamanla Osman İbni Maz'ûn'un yanına gömülen Müslüman'lar çoğalınca ve Cennet'ül-Bakî denilen yer İslâm kabristanı olunca, Peygamberimiz (s.a.v.): **“Size kabirleri ziyaret etmenizi yasaklamıştım. Artık ziyaret edebilirsiniz.”** buyurarak, kabirleri ziyaret etmelerine izin verdi.

Âişe radiyallahu anhâ diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) gecenin sonuna doğru Cennet'ül-Bakî'ye (kabristana) gider ve: “es-Selâmü aleyküm, ey Mü'min'ler yurdunun ehli! Yarın için geleceği va'dolunan şey (ölüm) size geldi. İnşâAllah biz de arkanızdan geleceğiz.” diye selâm verir ve sonra, “Allahım! Bakiu'l-garkad ehlini mağfiret eyle.” diye dua ederdi. (Müslim - Nesâî - Beyhakî)

Kabir ziyareti Peygamberimiz (s.a.v.) in hem sözlü ve hem fiilî uygulamaları ile sâbit olduğundan, kabirleri ziyaret etmek erkeklere sünnettir. Kadınlar da güzelce örtünme koşulu ile seslice ağlamadan ve ağıtlar yakmadan yakınlarının kabirlerini ziyaret edebilirler. Nitekim Hz. Âişe (r.a.) kardeşi Abdurrahman'ın kabrini ziyaret ederdi.

Tâbiîn'den İbni Ebî Melike diyor ki:

Birgün Âişe (r.a.) kabristandan geliyordu. “Ya Âişe nereden geliyorsun?” diye sordum. *“Kardeşim Abdurrahman'ın kabrinden (ziyaretten) geliyorum.”* dedi. “Resûlullah (s.a.v.), kabir ziyaretini yasaklamadı mı?” dedim.

“Evet önce yasakladı, sonra izin verdi.” dedi. (İbn-i Ebiddünya)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabirleri ziyaret etmek isteyenler, ziyaret etsin. Çünkü kabir ziyareti bize âhireti hatırlatır. (Tirmizî - Ebû Dâvûd)

Kabristana ziyarete gidenler, sadece bir Fâtiha okumak ve birkaç damla gözyaşı dökmekle yetinmemeli, birgün ben de öleceğim diye kendini kabir hayatına hazırlamalı ve âhîret âlemine yatırım yapmalıdır.

Çünkü ölüm sadece kabristanda yatanların kaderi değil ki! Dün onlar bizim gibi idiler,yarın biz de onların gibi olacağız. Sonra gönül dili ile kabristanda yatanlara neistediklerini soralım? Onlar bugün bizden ne istiyorlarsa yarın biz de başkalarından aynışeyleri isteyeceğimizi unutmayalım!

Kabirlere Saygı

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Sizden birinizin bir ateş koru üzerine oturup elbisesinin yanması ve ateşin derisine kadar ulaşması, onun için bir kabrin üzerine oturmasından daha hayırlıdır.

(Müslim - Nesâî - Ebû Dâvûd - İbni Mâce)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Bir kabrin üzerine basıp çiğnemekten, (çıplak ayakla) ateş koru üzerine basmakbenim için daha sevimlidir. (Câmiü's-sagîr)

Kabristana ziyarete giden kimse, birgün ben de buraya geleceğim bilinci ile hareket etmeli, başı önde hüznü ve kabirlere karşı saygılı olmalıdır. Özellikle kabirlerin üzerine

basılmaktan ve üstüne oturmaktan titizlikle kaçınılmalıdır.

Kabristana girişte öncelikle orada medfun (gömülü) olan bütün Mü'min ve Mü'mine'lere aşağıdaki hadîs-i şeriflerde bildirildiği gibi genel selâm verilir. Sonra herkes dilediği kabirleri ziyaret eder ve onlara, **es-Selâmü aleyki ya ummî** (es-Selâmü aleyki Ey Anneciğim) ve **es-Selâmü aleyke ya ebî**

(es-Selâmü aleyke Ey Babacığım) gibi özel selâm verir ve sonra dilediği gibi dua eder.

Büreyde radiyallahu anhü diyor ki:

Peygamber (s.a.v.) ashâbına, kabristana gittikleri zaman şöyle demelerini öğretirdi: “es-Selâmü aleyküm, Ey bu diyarın (kabrin) Mü’min ve Müslüman halkı! İnşâAllah yakında biz de aranıza katılacağız. Allah bizi de sizi de bağışlasın.” (Müslim - İbni Mâce - Nesâî)

Abdullah İbni Abbas radiyallahu anhümâ diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.) Medine’de bazı kabirlere uğradı ve yüzünü onlara dönüp şöyle dedi: “es-Selâmü aleyküm ya ehle’l-kubûr! Allah bizi de sizi de bağışlasın. Siz bizden önce gittiniz; biz de peşinizden geleceğiz.” (Tirmizî)

Peygamberimiz (s.a.v.) in Kabrini Ziyaret

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim vefatımdan sonra beni ziyaret ederse, hayatımda beni ziyaret etmiş gibidir. (Taberânî - Dâre Kutnî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Vefatımdan sonra beni ziyaret eden kimse, sağlığımıda beni ziyaret etmiş gibidir. Çünkü ben (kabrimde) diriyim. Kim beni ziyaret ederse, kıyâmet günü ona şefaât ederim veya (iyiliğine) şahitlik ederim. (Fedâilü’l-Medine)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim Mekke’ye gidip haccını yapar, sonra benim için mescidime gelip (kabrimi) ziyaret ederse, o kimseye kabul olmuş iki (nâfile) hac sevabı yazılır. (Fedâilü’l-Medine)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kabrimi bayram (piknik ve eğlence) yerine çevirmeyin, bana salâtü selâm getirin. Çünkü nerede olursanız olun, sizin salâtü selâmınız bana ulaşır. (Ebû Dâvûd)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim bana kabrimin yanında (es-salâtü ve's-selâmü aleyke ya Resûlallah! diye) salâtü selâm getirirse, onun salâtü selâmını aracısız işitirim. Kim de uzakta iken bana salâtü selâm getirirse, melekler onu bana ulaştırır. (Beyhakî)

Ana Baba Ziyareti

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim annesinin, babasının ya da birinin (ölenin) kabrini her cuma günü ziyaret ederse, Allah onun günahlarını bağışlar ve (adını) annesine, babasına iyilik edenlerden yazar. (Tirmizî - Taberânî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim annesinin, babasının ya da birinin (ölenin) kabrini hâlisâne (cân-ı gönülden) ziyaret ederse, kabul olmuş (nâfile) bir hac sevabı kazanır. Kim annesini, babasını her zaman ziyaret ederse, ölünce melekler de onun kabrini ziyaret ederler. (Tirmizî)

Annesi, babası ya da yakınlarından biri ölen kimse, ölenin ruhuna üç beş gece Yâsîn okutmak, gelenlere pilâv, helva ikram etmek ve bayramdan bayrama kabirlerini ziyaret etmekle görevini yaptığını sanmasın ve ölen yakınlarının defterini kapamasın!

Her gece en azından bir Fâtiha ile üç İhlâs Sûresi'ni okuyup sevabını ölen annesinin, babasının, yakınlarının ve bütün Mü'min'lerin ruhuna bağışlamalı, kabirlerinin geniş, nurlu ve cennet bahçesi olması için dua etmeli ve kabirleri yakınsa ara sıra ziyaret etmelidir.

Ebû Üseyd Mâlik İbni Rebîa radiyallahu anhü diyor ki:

Biz birgün Resûlullah (s.a.v.) in yanında otururken Selemoğulları'ndan bir kişi geldi ve: "Ya Resûlallah! Annem ile babam öldükten sonra onlara yapabileceğim bir iyilik var mı?" diye sordu.

Resûlullah (s.a.v.) buyurdu:

"Evet, onlara dua edip günahlarının bağışlanmasını dilersin; vasiyetlerini yerine getirirsin; akrabalarını gözetirsin ve dostlarına ikramda bulunursun." (Ebû Dâvûd - İbni Mâce)

Dostları Ziyaret

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim sevdiği bir kimsenin kabrini ziyaret etse ve selâm verip yanında biraz otursa, (kabirdeki mevta) selâmını alır ve kalkıp gidinceye kadar onunla huzur bulur. (Deylemî)

Yatağa bağımlı hastalar sevdikleri yakınları ve dostları ziyaretlerine gelince ve yanlarında oturup biraz sohbet edince, onlardan huzur bulup rahatladıkları gibi, kabre bağımlı mevtâlar da, sevdikleri yakınları ve dostları ziyaretlerine gelince ve yanlarında oturup biraz dua edince, onlardan huzur bulup rahatlarlar.

Din Kardeşlerimizi de Unutmayalım!

Yüce Allah buyuruyor.

Mü'min'ler ancak kardeşir. (Hucurât, 10)

Hız. Âdem'den günümüze kadar gelip geçmiş ve kıyâmete kadar gelecek olan bütün Mü'min'ler kardeşir ve bu kardeşlik kabirde, mahşerde, sıratı ve cennette ebediyen devam edecektir. Bu nedenle bizden önce gelip geçmiş ve şu anda yer altında yatmakta olan din kardeşlerimizi de unutmayalım ve dualarımıza onları da ortak edelim.

Yüce Allah buyuruyor:

Onlardan (öncekilerden) sonra gelenler derler ki: "Ey Rabbimiz! Bizi ve bizden önce imanla (âhirete) göçmüş (din) kardeşlerimizi bağışla!" (Haşr, 10)

Bizden sonra gelecek olan din kardeşlerimizin de arkamızdan bize dua etmelerini istiyorsak ki elbette isteriz. O halde bizler de, bizden önce âhirete göçüp gitmiş din kardeşlerimize, **"Ey Rabbimiz! Bizi ve bizden önce imanla (âhirete) göçmüş (din) kardeşlerimizi bağışla!"** diye dua edelim ve onların ruhlarına mânevî hediyeler gönderelim.

Yüce Allah buyuruyor:

Ey Rabbimiz! Hesabın görüleceği gün beni, annemi, babamı ve bütün Mü'min'leri bağışla! (Rabbenağfir-lî ve livâlidayye ve lil-mü'minîne yevme yekûmü'l-hisab) (İbrâhim, 41)

Her namazın son oturusunda Rabbenâ âtinâ'dan sonra yukarıdaki âyet-i kerîmenin Arapça aslını okuyan kimse kendisi, annesi, babası ve Hz. Âdem'den günümüze kadar gelip geçmiş trilyonlarca Mü'min'ler için dua eder ve kendisi

de onların yani yüz bini aşkın peygamberin, milyonlarca evliyanın ve trilyonlarca Mü'min'lerin duasına ortak olur. Ne yazık, inandığı halde beş vakit namazı kılmayanlara ve trilyonlarca din kardeşinin duasından yoksun olanlara!..

Dualarımız Ölenlerin Ruhuna Ulaşıyor Mu?

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Kim bana kabrimin yanında (es-salâtü ve's-selâmü aleyke ya Resûlallah! diye) salâtü selâm getirirse, onun salâtü selâmını aracısız işitirim. Kim de uzakta iken bana salâtü selâm getirirse, melekler onu bana ulaştırır. (Beyhaki)

Bu hadîs-i şerifte açıkça bildirildiği gibi kabristanda verilen selâmları ve yapılan duaları, kabirdeki mevtalar aracısız işitir. Uzaktan yapılan dualar ise onlara melekler aracılığı ile ulaşır.

Beşşar İbni Gâlib diyor ki:

Râbia-ı Adaviyye Hâtun'u çok sever, ona her zaman dua eder ve ruhuna mânevî hediyeler gönderirdim. Bir gece rüyamda Râbia Hâtun bana dedi ki: "Ey Beşşar! Melekler senin gönderdiğin hediyeleri, üzeri ipek mendille örtülü nurdan tabaklar içinde bana getiriyorlar ve 'Bunlar sana Beşşar İbni Gâlib'den hediyedir.' diyorlar." (el-Fethü'r-rabbânî)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor:

Ölen kimse kabrinde, suda boğulmakta olan kişi gibidir. (Din) kardeşlerinden, akrabalarından ve dostlarından kendisini kurtarmalarını (dualarını) bekler. (Deylemî)

Karanlık gecede ve fırtınalı havada dev dalgalara kapılıp batan geminin yolcuları paniğe kapılıp en yakın sahilden

yardım gelmesini ümitle bekledikleri gibi, günahlarından tam arınmadan ölen ve karanlık kabirlerde azap çekenler de dünyadaki evlâtlarından, torunlarından, yakınlarından ve din kardeşlerinden yardım gelmesini ümitle beklerler.

Zübeyr İbni Mûsa diyor ki:

Yakın akrabalarımın biri öldü ve öldüğü gece onu kabrinde azap olurken gördüm. Bir hafta sonra onu tekrar gördüğümde, yeşillikler arasında gülümsüyordu. Bana dedi ki: Ya Zübeyr! Biz kırk kişi kabrimizde azap oluyorduk. Dün Allah dostlarından büyük bir veli kabristandan geçerken bize bakıp ağladı ve azaptan kurtulmamız için çok dua etti. Allah (c.c.) onun duasını kabul edip hepimizi bağışladı ve kabrimizi cennet bahçelerine dönüştürdü.

Sâliha Binti Abdullah diyor ki:

Genç yaşımda eşim öldü ve ben on yaşındaki biricik kızım Selmâ ile gurbet ellerinde dul ve garip kaldım. Beş yıl sonra biricik kızım Selmâ da aniden ölünce, hayatım karardı, günlerce ağladım ve Yüce Rabbime bana sabır ve dayanma gücü vermesi için çok yalvardım.

Sonra, yavaş yavaş ölümü kabullendim ve kızımı rüya-
da görmeye razı olmaya başladım. Bir gece rüyamda kızımı saçları ve dirseklerine kadar iki kolu alevler içinde yanarken gördüm. Bana dedi ki: “Ah Anneciğim! Ben beş vakit namazımı kılar ve Kur’an okurdum ama, ara sıra bahçeye kısa kollu ve başımı örtmeden çıktığım için, açık olan yerlerim yanıyor.” dedi.

Uyanınca hemen kalktım ve abdest alıp iki rek’at namaz kıldım. Sonra ağlayarak kızımın azaptan kurtulması için dua etmeye başladım. O anda uyku ile uyanıklık arasında bir ses

işittim. Bana: “Kızının azaptan kurtulmasını istiyorsan, kırk gece üç kalbi bir araya getir.” dedi.

Sabah namazından sonra gönlü uyanık ve keşfi açık olan komşu teyzeye gittim ve ona, kırk gece üç kalbi bir araya getirmenin şifresini sordum. Bana dedi ki: Kızım, üç kalpten biri senin kalbin, ikincisi Kur’an’ın kalbi Yâsîn ve üçüncüsü gecenin kalbi yani tam gece yarısı.

Her gece kalkıp abdest aldım, iki rek’at namaz kıldım ve ardından tam gece yarısı cân-ı gönülden kırk gece Yâsîn’i okudum. Son gece yavrumun azaptan kurtulması için ağlayarak dua ederken, hafifçe uykuya daldım ve biricik yavrumu cennette hûri kızları arasında gülümserken gördüm.

Rüyamda, “Yavrum!..” diye bağırdım ve “Azaptan nasıl kurtuldun?” diye sordum. Dedi ki: “Anneciğim, Allah senden razı olsun! Her gece gönderdiğin Yâsîn’ler nur olup etrafımı kuşatıyor ve beni ateşten koruyorlardı. Bu gece azabım tamamen sona erince, cennetten hûri kızları gelip beni tebrik ettiler ve ‘Gel seni cennete götürüp biraz gezdirelim.’ ” dediler.

Ölenlerin Yakınlarına Duası

Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor.

Sizin amelleriniz (işleriniz) ölen yakınlarınıza sunulur. Eğer hayır (sevab) ise ona sevinirler. Eğer şer (günah) ise derler ki: Allahım! Bize hidâyet ettiğin gibi onlara da hidâyet etmeden canlarını alma! (Hâkim)

İster hayır (sevap) ve ister şer (günah) olsun yaptığımız her amel (iş, davranış), iman ile ölen ve azapta olmayan yakınlarımıza sunulur. Allah yolunda güzel ameller (ibâdetler)

yaptığımızı haber aldıkları zaman, arkamızdan “Ne güzel hayırlı evlâtlar, torunlar, kardeşler, yeğenler, dostlar ve din kardeşleri bırakmışız.” diye sevinip şükreder ve bize dua ederler.

Allah’ı unutup ve şeytana uyup kötü ameller (günahlar) yaptığımızı haber aldıkları zaman da, arkamızdan “Ne kötü hayırsız evlâtlar, torunlar, kardeşler, yeğenler ve dostlar bırakmışız.” diye üzülür ve “Allahım! Bize hidâyet ettiğin gibi onlara da hidâyet etmeden canlarını alma!” diye dua ederler.

* * *

*Fahr-i âlem göç eyledi dünyadan,
Ümmetlerim, size olsun elveda.*

*Bize “gel” oldu ol yüce Mevlâ’dan,
Ashablarım size olsun elveda.*

*Bunu dedi yaşlar doldu gözüne,
Bir figandır düştü halkın özüne.*

*Hasen’le Hüseyini almış dizine,
Kuzularım size olsun elveda.*

*Çağırın Bilâl’i gelsin yanıma,
Yükümü yüklettim, bindim atıma.*

*Helâlîm Âişe, kızım Fâtıma,
Ehl-i beytim, size olsun elveda.*

*Çağırın Bilâl’i hem salâ versin,
Ali yûsun, Fazlı suyumu koysun.*

*Ebû Bekir dursun namazım kılsın,
Ashablarım, size olsun elveda.*

*Terâzinin sağ yanına oturur,
Zebâniler tutar tartar götürür.*

*Ümmet olanların işin bitirir,
Ümmetlerim size olsun elveda,*

*Ebû Bekir ider, ey pîri fâni,
Veren alır imiş bu tatlı cânı.*

*Firdevs-i âlâ’da bulun siz beni,
Ashablarım size olsun elveda.*

*Mustafa der, cânım Fâtıma benim,
Sil yaşını ağlama cânım benim.*

*Böyle deyip yaş ile doldu gözü,
Dedi hani ol iki körpe kuzu.*

*Yanıma gelsin Hasen ile Hüseyin,
Kim bu gönlüm gamın onlar kessin.*

*Ol iki mâhi alıp getirdiler,
Mustafa'nın yanına yitirdiler.*

*Dediler ki: Ey dede n'oldun bugün,
Yüreğimize bizim vurdun düğüm.*

*Geldi girdi eve ol şâh-ı cihan,
Dolmuş idi evin içi, dışı figân.*

*Fâtıma ah idüp anda ağladı,
Babasının boynuna el bağladı.*

*Ağlayûben dedi, ey cânım baba,
Gönlümün sultanı cânım baba.*

*Ölme sen, senin çün ben öleyim,
Sen sağ ol, ben sana kurban olayım.*

*Ah n'olaydı böyle görücek sizi,
Anamız doğurmamış olaydı bizi.*

*Dedi ashaba ol hayrül-beşer,
Ümmetime kılâsız benden selâm.*

*Ey beni can ile seven ümmetim,
Hem seve can ile her sünnetim.*

*Her işi onlara ta'lim eyledi,
Dâhi canın Hak'ka teslim eyledi.*

*Çün sefer kıldı cihandan Mustafa,
Hiç kimse ummasın dünyadan vefa.*

*Her ne denlü çok yaşarsa bir kişi,
Âkibet ölmektir anın işi.*

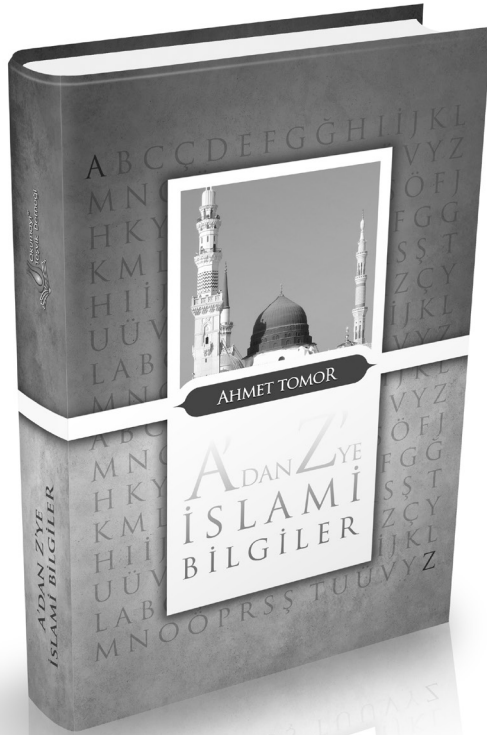
*Ol Muhammed hurmetî çün ey Hüdâ,
Eyleme bizi Muhammed'den cüda,*

*Bize anın izzeti ile izzet kıl,
Fazlınla cümlemize rahmet kıl.*

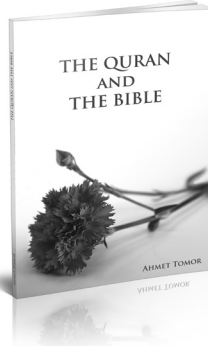
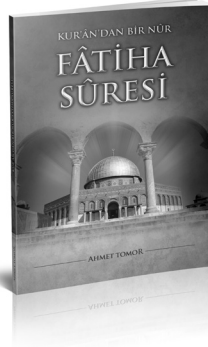
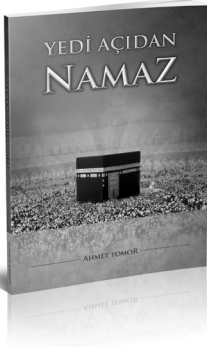
*Ümmetinden razı olsun ol muîn,
Rahmetullahi aleyhim ecmeîn...*

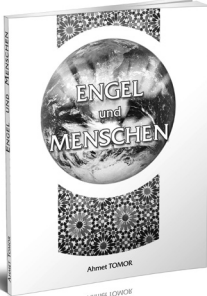
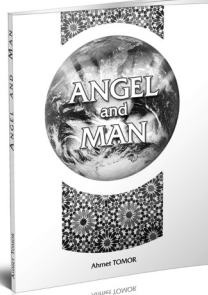
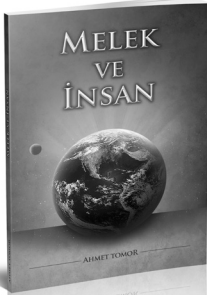
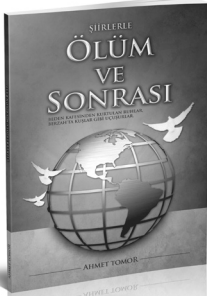
(Süleyman Çelebi Hazretleri)

Allahümme salli ve sellim ve bârik alâ seyyidinâ
Muhammed ve alâ âlihi ve sahbihî ve ezvâcihi ve ehl-i
beytihi ecmeîn ve'l-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn...

www.tomorhoca.com

Beşşar İbni Gâlib diyor ki:
Râbia-ı Adaviyye Hâtun'u çok sever, ona her zaman dua eder ve
ruhuna mânevî hediyeler gönderirdim.

Bir gece rüyamda Râbia Hâtun bana dedi ki:
"Ey Beşşar! Melekler senin gönderdiğin hediyeleri, üzeri ipek
mendille örtülü nurdan tabaklar içinde bana getiriyorlar ve
'Bunlar sana Beşşar İbni Gâlib'den hediyedir.' diyorlar."

(el-Fethû'r-rabbânî)

ÖLÜM VE BERZAH ÂLEMİ

AHMET TOMOR

İsteme Adresi:
info@okumayitesvik.com
Tel.: (0264) 278 9 278
(0264) 274 16 31
Hediyedir...

Para ile Satılmaz

ISBN: 978-605-83206-2-8

9 786058 320628